Τὸ φύλλον δραχ. 2,50 καὶ διὰ τὸ Ἐξωτερικὸν δραχ. 3,50

Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΕΦΗΒΟΥΣ ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΔΑΣ

Ἐγκεκριμένον ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας —Ἐγκύκλιος ἀρ. 30, ἀπὸ 11 Ἀπριλίου 1932— ὡς ἐλεύθερον ἀνάγνωσμα δι' ὅλα ἐν γένει τὰ Σχολεῖα τῆς Μέσης καὶ Στοιχειώδους Ἐκπαιδεύσεως.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: Ἐτησία δραχμὲς 100. Ἑξάμηνη δραχ. 55. Τρίμηνη δραχ. 30.
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ: Ἐτησία φράγκα γαλλικὰ 60, ἑξάμηνη 35 καὶ τρίμηνη 20.
ΑΜΕΡΙΚΗΣ: Ἐτησία δολλάρια 4, ἑξάμηνη 2 καὶ τρίμηνη 1.

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΙΔΡΥΘΗ ΤΩι 1879

ΙΔΡΥΤΗΣ - ΕΚΔΟΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΝΙΚΟΛΑΟΣ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΤΟΜΟΣ ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ

Ἀρχίζει τὴν 1ην Δεκεμβρίου, ἀλλ' αἱ συνδρομαὶ ἀρχίζουν τὴν 1ην οἱουδήποτε μηνός.

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
Ὁδὸς Εὐριπίδου ἀριθ. 42, παρὰ τὸ Βαρβάκειον.

Περίοδος Β'.—Τόμος 39ος | *Ἀθῆναι 15 Ὀκτωβρίου 1932* | *Ἔτος 54ον.—Ἀριθ. 46*

ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟ ΚΑΙ ΖΗΤΙΑΝΟΠΟΥΛΟ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ὑπὸ MARK TWAIN

— Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο —

Ὅποτε ἤθελε νὰ παίξῃ ἢ νὰ περάσῃ τὴν ὥρα του, καλοῦσε στὰ διαμερίσματά του τὴ πριγκήπισσα Ἐλισσάβετ καὶ τὴν λαίδη Ἰωάννα Γκρέϋ, καὶ ὅταν χόρταινε τὴ συντροφιά τους, τίς παρακαλοῦσε νὰ ἀποσυρθοῦν μ' ἕνα ὕφος ὡσὰν νὰ ἦταν συνειθισμένος ἀπὸ μικρὸς στὴν αὐλικὴ ἐθιμοτυπία. Οὔτε τὸν στενοχωροῦσε πιὰ καθόλου ὅταν οἱ δυὸ πριγκιποπούλες, φεύγοντας, τοῦ ἔκαναν ὑπόκλιση καὶ τοῦ φιλοῦσαν μὲ σεβασμὸ τὸ χέρι.

Στὸ τέλος, ἄρχισε νὰ τοῦ κάνῃ εὐχαρίστηση ὅταν τὸ βράδυ τὸν ὁδηγοῦσαν μὲ πομπὴ καὶ παράταξη στὸ κρεβάτι του γιὰ νὰ κοιμηθῇ, καὶ ὅταν τὸ πρωΐ τὸν ἔντυναν ὅλοι οἱ μεγαλύτεροι ἀξιωματοῦχοι τῆς Αὐλῆς. Ἔνοιωθε μεγάλη περηφάνεια τὴν ὥρα τοῦ γεύματος, ὅταν πήγαινε στὴν τραπεζαρία συνοδευμένος ἀπὸ τὴν τιμητικὴ φρουρά του κι' ἀπὸ τοὺς χρυσοφορεμένους αὐλικούς του. Ἄκουγε μὲ καμάρι τὶς σάλπιγγες νὰ ἠχοῦν ὅταν περνοῦσε, καὶ τοὺς κήρυκες νὰ φωνάζουν:

— Τόπο γιὰ τὸν βασιλέα!

Τοῦ ἔκανε εὐχαρίστηση ἀκόμη καὶ νὰ παρευρίσκεται στὶς συνεδριάσεις τοῦ βασιλικοῦ συμβουλίου, καὶ προσπαθοῦσε μὲ κάθε τρόπο νὰ εἶναι κάτι περισσότερο ἀπὸ ἕνα ἁπλὸ ἀνδρείκελλο ποὺ συμφωνοῦσε σὲ ὅλα μὲ τοὺς σοφοὺς συμβούλους του.

«Ἕνας λοχίας τῆς φρουρᾶς τὴν ἄρπαζε καὶ τὴν ἔσπρωξε βρίζοντας...»

Τοῦ ἔκανε εὐχαρίστηση νὰ δέχεται τοὺς ξένους πρέσβεις μὲ τὶς λαμπρὲς ἀκολουθίες τους καὶ νὰκούγ τοὺς χαιρετισμοὺς ποὺ τοῦ ἔστελναν οἱ ξένοι βασιλιάδες ποὺ τὸν ὀνόμαζαν «ἀδελφό» τους. Ἄχ, τί εὐτυχισμένον ποὺ ἔνοιωθε τὸν ἑαυτό του ὁ Τὸμ Κάντυ ἀπ' τὸ Σκουπιδαριό!

Τοῦ ἄρεσε νὰ φορᾷ ὡραῖα φορέματα κι' ὅλο παράγγελνε καινούργια. Οἱ κολακεῖες τῶν αὐλικῶν ἀντηχοῦσαν σταὐτιά του σὰν τὴν γλυκύτερη μουσική. Ὡστόσο ἔμενε πάντα καλὸς καὶ καταδεχτικὸς καὶ ἦταν πάντα ὁ σταθερὸς καὶ ἄφοβος προστάτης καὶ ὑπερασπιστὴς τῶν ἀδυνάτων. Ὅταν κάποτε ἡ αὐστηρὴ «ἀδελφή» του, ἡ φανατικὴ Μαρία, τὸν μάλωσε ποὺ εἶχε δώσει χάρη σὲ τόσους καταδίκους, ποὺ ἀλλοιώτικα θὰ ἔπρεπε νὰ ἔχουν κεῖ, κρεμαστεῖ ἢ σαπίσει στὴ φυλακή — καὶ τοῦ θύμησε πὼς ὅταν ζοῦσε ὁ πατέρας του, οἱ φυλακὲς τῆς Ἀγγλίας στέγαζαν πάνω ἀπὸ ἑξῆντα χιλιάδες φυλακισμένους, καὶ πὼς κατὰ τὴν εὐλογημένη ἐποχὴ τῆς βασιλείας του εἶχαν κρεμαστεῖ ἑβδομηνταδύο χιλιάδες κλέφτες καὶ λῃστές, ὁ Τὸμ ἀγανάκτησε ἀπὸ τὰ βάθη τῆς ψυχῆς του καὶ τὴν πρόσταξε νὰ πάῃ νὰ κλειστῇ ἀμέσως στὰ διαμερίσματά της καὶ νὰ παρακαλέσῃ τὸ Θεὸ νὰ τῆς πάρῃ τὴν πέτρα ποὺ τῆς εἶχε βάλει στὸ στῆθος της καὶ νὰ τῆς δώσῃ μιὰ ἀληθινὴ ἀνθρώπινη καρδιά.

Ἔνοιωθε ἄραγε καμμιὰ φορὰ ὁ Τὸμ Κάντυ τὴ συνείδησή του νὰ τὸν τύπτη γιὰ τὴ μοῖρα τοῦ δυστυχισμένου ἀληθινοῦ βασιλόπουλου, ποὺ εἶχε φανεῖ τόσο καλὸ μαζί του καὶ τόσο γενναιόψυχο; Μὰ βέβαια τὶς πρῶτες μέρες καὶ τὶς πρῶτες νύχτες αἰσθανόταν ἀληθινὴ ἀνησυχία γιὰ τὸν μικρὸ διάδοχο κι' ἐλπίζε μὲ τὴν καρδιά του πὼς θὰ μποροῦσε νὰ γυρίση πίσω γρήγορα, νὰ ξαναπάρη τὴ θέση του καὶ τὸν τίτλο του. Μὲ τὸν καιρὸ ὅμως, καθὼς τὸ βασιλόπουλο δὲν φαινόταν νὰ ἔρχεται κι' ὁ Τὸμ ἄρχισε νὰ βρίσκη εὐχάριστη τὴν καινοῦργια ζωή του, ξέχασε ὁλότελα τὸ χαμένο Ἐδουάρδο, καὶ ἂν ξεπρόβαινε καμμιὰ φορὰ ἀναιὰ καὶ ποῦ στὴ θύμισή του ἡ σκέψη του, κάθε ἄλλο τοῦ ἦταν παρὰ εὐχάριστη. Καὶ τότε ἔνοιωθε ὁ Τὸμ τὸν ἑαυτό του ντροπιασμένο κι' ἔνοχο.

Ἔτσι ἔσβυσαν σιγὰ-σιγὰ ἀπὸ τὴ θύμησή του κι' ἡ ἀμοιρή του μάννα καὶ οἱ ἀδερφές του. Στὴν ἀρχὴ τὶς νοσταλγοῦσε, τὶς συλλογιζόταν μὲ πόνο· ὕστερα ὅμως ἔφθασε νὰ τρέμη μὲ τὴ σκέψη πὼς μποροῦσε νὰ τὸν συναντήσουν πουθενὰ ντυμένες στὰ κουρέλια τους, καὶ νὰ τρέξουν κοντά του, καὶ νὰ τὸν ἀρχίσουν στὰ χάδια καὶ τὰ φιλιὰ καὶ νὰ τὸν μαρτυρήσουν. Καὶ τοῦ προκαλοῦσε φρίκη ὅταν συλλογιζόταν πὼς μποροῦσε νὰ τὸν κατεβάσουν ἀπὸ τὸ ἀσύγκριτο μεγαλεῖο του καὶ νὰ τὸν πάρουν πάλι κοντά τους, στὴ φτώχεια, στὴν κακομοιριὰ καὶ στὴ δυστυχία. Μὰ ὡστόσο καὶ αὐτὴ ἀκόμη ἡ ἔγνοια ἔπαψε μὲ τὸν καιρὸ νὰ τὸν βασανίζη. Ἦταν εὐχαριστημένος, εὐτυχισμένος μπορεῖ νὰ πῆ κανείς.

Καὶ μόνο ὅταν οἱ θλιμμένες τους μορφὲς ξεπρόβαιναν παραπονετικὲς μπροστὰ στὰ μάτια τῆς ψυχῆς του, ἔνοιωθε τὸν ἑαυτό του πιὸ ἐλεεινὸ ἀκόμη κι' ἀπ' τὸ σκουλήκι ποὺ σέρνεται στὴ γῆ.

Τὸ βράδυ, στὶς δεκαεννέα Φεβρουαρίου, ἔπεσε ὁ Τὸμ Κάντυ νὰ κοιμηθῆ στὸ μαλακὸ κρεβάτι του, στὸ παλάτι, περιστοιχισμένος ἀπὸ τοὺς πιστοὺς φρουρούς του, μὲ τὸ αἴσθημα τῆς πιὸ ἀπόλυτης ἀσφάλειας· τὸ ἄλλο πρωὶ θὰ στεφόταν μὲ ὅλη τὴν ἐπισημότητα βασιλιὰς τῆς Ἀγγλίας! Τὴν ἴδια ὥρα, ὁ Ἐδουάρδος, ὁ νόμιμος βασιλιάς, νηστικὸς καὶ διψασμένος, σκονισμένος καὶ κουρασμένος ἀπ' τὸ δρόμο, μὲ τὰ ροῦχα του σχισμένα, βρισκόταν στριμωγμένος ἀνάμεσα στὰ πλῆθος ποὺ χάζευε μπροστὰ στὴν ἐκκλησία τοῦ Οὐεστμίνστερ, κοιτάζοντας τοὺς κτίστες καὶ τοὺς ξυλουργοὺς ποὺ μπαινόβγαιναν πολυάσχολοι καὶ βιαστικοί. Ἡ στέψη τοῦ νέου βασιλιᾶ θὰ γινόταν μέσα σ' αὐτὴ τὴν ἐκκλησία καὶ ὡς τὸ πρωὶ ποὺ ξημέρωνε, ἔπρεπε νὰ εἶχαν τελειώσει ὅλα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΛΑ'

Ἡ ἑορτάσιμη πομπὴ

Ὅταν ξύπνησε τὸ ἄλλο πρωὶ ὁ Τὸμ Κάντυ, μιὰ βοὴ ὅμοια μὲ τὸ βούϊσμα τῆς θάλασσας γέμιζε τὸν ἀέρα. Σταυτιά του ἀντηχοῦσε σὰ μουσική. Γιατὶ αὐτὸ τοῦ φανέρωνε πὼς ὅλος ὁ λαὸς τῆς πρωτεύουσας βρισκόταν κιόλας στὸ πόδι γιὰ νὰ ἑορτάση τὴν ἐπίσημη ἡμέρα.

Ἦταν πρωὶ ἀκόμη, ὅταν ἑτοιμάσθηκε ὁ Τὸμ κι' ἐπιβιβάσθηκε σὲ μιὰ χρυσοστόλιστη βάρκα καί, ἀκολουθούμενος ἀπὸ πολυάριθμη συνοδεία, πέρασε τὸν Τάμεση καὶ βγῆκε στὸν Πύργο. Γιατὶ σύμφωνα μὲ τὴν παλιὰ συνήθεια, ἡ βασιλικὴ πομπὴ ἔπρεπε νὰ ξεκινήση ἀπὸ τὸν Πύργο καὶ νὰ κατευθυνθῆ στὸ Οὐεστμίνστερ περνώντας ἀνάμεσα ἀπὸ τοὺς κεντρικώτερους δρόμους τοῦ Λονδίνου.

Μόλις πάτησε τὸ πόδι του στὸν Πύργο, οἱ χοντροὶ τοῖχοι τοῦ παλιοῦ φρουρίου τραντάχτηκαν ὡς τὰ θεμέλια, κόκκινες φλόγες ξεπετάχτηκαν ἀπὸ ὅλες τὶς μερὲς καὶ δέκα κανόνια βρόντησαν μαζὶ τὴν ἴδια στιγμὴ γιὰ νὰ τὸν χαιρετίσουν. Οἱ κανονιὲς συνεχίζόνταν ἀλλεπάλληλες, τόσο ποὺ σὲ λίγο ὅλος ὁ Πύργος ἦταν τυλιγμένος σ' ἕνα πυκνὸ σύννεφο καπνοῦ, καὶ δὲν διακρινόταν πιὰ παρὰ ὁ λεγόμενος Λευκὸς Πύργος, ποὺ στολισμένος μὲ πολύχρωμες σημαῖες ξεχώριζε περήφανος, ὅπως μιὰ βουνοκορφὴ ξεχωρίζει ἀνάμεσα ἀπ' τὰ σύννεφα.

Ντυμένος μὲ τὴν ἐπίσημη βασιλικὴ στολή, ἔχοντας στοὺς ὤμους ἕνα πορφυρὸ μανδύα γαρνισμένο μὲ ἐρμίνα, ἀνέβηκε ὁ Τὸμ Κάντυ σ' ἕνα περήφανο ἄλογο ποὺ τὰ μεγαλοπρεπέστατα μεταξωτὰ σκεπάσματά του ἔφθαναν σχεδὸν ἴσαμε τὴ γῆ. Ὁ «θεῖος» του ὁ λόρδος-προστάτης Χέρτφορδ, δούκας τοῦ Σόμερσετ, ἐρχόταν ἀπὸ πίσω του ἀνεβασμένος κι' αὐτὸς σ' ἕνα περήφανο ἄλογο. Ἡ σωματοφυλακὴ τοῦ βασιλιᾶ μὲ τὴ λαμπρὴ στολή της βάδιζε δεξιὰ κι' ἀριστερά του σχηματίζοντας διπλοὺς στοίχους. Τὸν Λόρδο-προστάτη ἀκολουθοῦσε μιά, σχεδὸν ἀτελεύτητη, συνοδεία ἀπὸ πλουσιοντυμένους εὐγενεῖς καὶ αὐλικούς· πίσω τους ἐρχόταν ὁ Λόρδος δήμαρχος μὲ τὶς ἀρχὲς τῆς πόλης. Ὅλοι τους φοροῦσαν κόκκινες τηβέννους ἀπὸ βελοῦδο καὶ βαρειὲς χρυσὲς καδένες στὸ στῆθος. Ὕστερα ἐρχόνταν οἱ συντεχνίες τοῦ Λονδίνου μὲ τὰ λάβαρά τους, καὶ ἀκολουθοῦσαν ἕνα πλῆθος ἀπὸ ἄλλους ἐπίσημους.

Ἦταν ἕνα φαντασμαγορικὸ στάλήθεια θέαμα κι' ἡ πομπὴ χαιρετιόταν μὲ ζωηρὲς ζητωκραυγὲς καθὼς προχωροῦσε ἀργὰ-ἀργὰ ἀνάμεσα ἀπὸ τὸν ἀμέτρητο λαὸ ποὺ συνωστιζόταν στοὺς δρόμους. Ὁ Τὸμ Κάντυ παρατηροῦσε τὴν ἀνθρωποθάλασσα αὐτὴν κι' ἡ καρδιά του πλημμύριζε ἀπὸ χαρὰ καὶ περηφάνεια. Ἔνοιωθε πὼς δὲν μποροῦσε νὰ ὑπάρχει τίποτε τὸ μεγαλύτερο στὸν κόσμο παρὰ νὰ εἶναι κανεὶς βασιλιὰς λατρευτὸς ἀπ' τὸν λαό του. Ἔξαφνα ξεχώρισε ἀνάμεσα στὸ πλῆθος δυὸ ἀπὸ τοὺς παλιούς του φίλους τοῦ Σκουπιδαριοῦ. Θυμήθηκε πὼς ὁ ἕνας ἦταν πάντα ὁ Λόρδος ναύαρχος τοῦ φανταστικοῦ βασιλείου του, ἐνῶ ὁ ἄλλος ἔπαιρνε τὸ τιμητικὸ ἀξίωμα τοῦ πρώτου θαλαμηπέλου, καὶ ἡ περηφάνειά του ἔγινε ἀκόμη μεγαλύτερη. Ἄχ, ἂν μποροῦσαν νὰ τὸν γνωρίσουν! Τί ἀφάνταστη ἱκανοποίηση θὰ αἰσθανόταν ἂν τὸν ἀναγνώριζαν κι' ἔβλεπαν πὼς τὸ ψευτο-βασιλόπουλο, ποὺ ὅλοι τὸ κοροϊδεύαν, εἶχε γίνει ἀληθινὸς βασιλιὰς ποὺ τὸν προσκυνοῦσαν πρίγκιπες καὶ δοῦκες καὶ ποὺ εἶχε ὁλόκληρη τὴν Ἀγγλία στὰ πόδια του. Μὰ ὡστόσο ἔπρεπε νὰ στερηθῆ αὐτὸν τὸ θρίαμβο καὶ νὰ καταπνίξη τὴν ἐπιθυμία του, γιατὶ μιὰ τέτοια ἀναγνώριση μποροῦσε νὰ τὴν πληρώση πολὺ ἀκριβά. Γι' αὐτὸν τὸν λόγο ἔστριψε τὸ κεφάλι κι' ἄφησε τὰ δυὸ βρώμικα χαμίνια νὰ ζητωκραυγάζουν καὶ νὰ πετοῦν τοὺς σκούφους τους στὸν ἀέρα, δίχως νὰ τοὺς δώση νὰ καταλάβουν σὲ ποιὸν ἀπευθυνόνταν οἱ ζητωκραυγές τους.

Ποῦ καὶ ποῦ ἀκουγόνταν φωνές: «Ἕνα φιλοδώρημα, ἕνα φιλοδώρημα!» καὶ τότε ὁ Τὸμ πετοῦσε μπρός του μιὰ χούφτα νεόκοπα ἀργυρὰ νομίσματα κι' ὁ κόσμος σκοτωνόταν ποιὸς νὰ τὰ πρωταρπάξη.

Σ' ἕνα ἀπὸ τὰ κεντρικώτερα σημεῖα τοῦ Λονδίνου, εἶχε στηθεῖ μιὰ μεγαλοπρεπέστατη ἀψίδα, ὅπου ἀνάμεσα σὲ ἄλλα πολλὰ στολίδια, ἦταν κι' οἱ εἰκόνες τῶν γονέων τοῦ νεαροῦ βασιλιᾶ, τοῦ Ἑρρίκου Η' καὶ τῆς Ἰωάννας Σέϋμουρ. Γύρω ἀπὸ τὶς εἰκόνες αὐτὲς ἦταν πλεγμένη μιὰ γιρλάντα ἀπὸ λευκὰ καὶ κόκκινα τριαντάφυλλα, τὸ ἔμβλημα τῆς οἰκογενείας τῶν Τυδόρ, καὶ ἀπὸ τὴ γιρλάντα αὐτὴν ξεπεταγόταν ἕνα βλαστάρι ποὺ στὴν κορυφή του, θράνιαζε ἡ εἰκόνα τοῦ Ἐδουάρδου Γ' σὲ δλη του τὴ βασιλικὴ μεγαλοπρέπεια.

Τὴν ἀψίδα αὐτὴν τὴν καμάρωνε ὁ λαὸς μὲ τὶς ζωηρότερες ἐκδηλώσεις θαυμασμοῦ. Κι' ὅπου κι' ἂν

ἔστρεψε ὁ Τὸμ τὸ δροσερό του πρόσωπο ποὺ ἀκτινοβολοῦσε ἀπὸ εὐτυχία, τὸ πλῆθος ἔβλεπε τὴν ὁμοιότητα τῆς εἰκόνας μὲ τὸ ζωντανό της πρότυπο καὶ οἱ ζωτοκραυγὲς γινόνταν ἀκόμη ζωηρότερες.

Ἡ πομπὴ προχωροῦσε ὁλοένα. Περνοῦσε κάτω ἀπὸ νέες θριαμβευτικὲς ἀψίδες στολισμένες μὲ ἀλληγορικὲς παραστάσεις, ποὺ ἡ κάθε μιά τους εἶχε σκοπὸ νὰ ἐκθειάση καὶ νὰ ἐξυψώση μιὰ ἀπὸ τὶς ἀρετὲς τοῦ νεαροῦ βασιλιᾶ. Σ' ὅλους τοὺς δρόμους ἀπ' ὅπου θὰ περνοῦσε ἡ πομπή, τὰ σπίτια εἶχαν στολίσει τὰ μπαλκόνια τους καὶ τὰ παράθυρά τους μὲ μεγαλοπρεπέστατους τάπητες καὶ χρυσοκεντημένα ὑφάσματα, καὶ παντοῦ κυμάτιζαν σημαῖες καὶ λάβαρα.

— Καὶ ὅλα αὐτὰ ἔχουν γίνει γιὰ μένα, μόνο γιὰ μένα, συλλογιζόταν ὁ Τὸμ.

Τὰ μάγουλά του κοκκίνησαν ἀπὸ συγκίνηση καὶ τὰ μάτια του ἔλαμψαν ἀπὸ περηφάνεια. Ἦταν ἕτοιμος νὰ σηκώση πάλι τὸ χέρι του, γιὸ νὰ πετάξη χρήματα στὸ πλῆθος, ὅταν ἄξαφνα ἀντίκρυσε μιὰ κατάχλωμη, τρομαγμένη γυναικεία μορφή, ποὺ εἶχε καρφωμένα τὰ μάτια της ἐπάνω του.

(Ἀκολουθεῖ) ΓΕΩΡΓΙΑ ΤΑΡΣΟΥΛΗ

ΤΟ ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ

Τὸ φθινόπωρο χύμισε
σὰν πουλάκι διωγμένο,
μπῆκε μέσα στὴν κάμαρα,
στὴ βαρειά μου ψυχή,
Τ' ἀγεράκι τρελλούτσικο
μυριστό, δροσισμένο,
τὰ χαρτιὰ τοῦ γραφείου μου
τὰ σκορπᾶ δῶ καὶ κεῖ.

Τὸ φθινόπωρο χύμισε
σὰν πουλάκι διωγμένο
Κ' ὅλα ἐρρίγησαν πάλι
στὸ βαρύ του ἐρχαμό·
Ἀνεστέναξε ἡ λεύκα,
καὶ στὴ στέγη θλιμμένο
ἡ βροχὴ πάλι ἀρχίζει
τὸν παλιό της σκοπό.

ΝΙΚΟΣ ΤΟΥΤΟΥΝΤΖΑΚΗΣ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΙ ΜΥΘΟΙ

Ο ΤΥΦΛΟΣ ΚΑΙ Ο ΠΑΡΑΛΥΤΙΚΟΣ

Ὑπῆρχαν κάποτε δυὸ ἄνθρωποι πολὺ φτωχοὶ καὶ πολὺ δυστυχισμένοι. Ὁ πρῶτος τυφλὸς ἐκ γενετῆς, ὁ δεύτερος παραλυτικός.

Ἦταν κι' οἱ δυὸ ἀνίκανοι νὰ κερδίσουν τὴ ζωή τους, ὅταν τοὺς ἤρθε ἡ ἰδέα νὰ ἑνώσουν τὶς δυστυχίες τους. Ὁ τυφλός, ποὺ ἦταν ρωμαλέος, ἐσήκωνε τὸν παραλυτικό, κι' αὐτός, ποὺ ἦταν προικισμένος μὲ καλὴ ὅραση, διηύθυνε τὸ σύντροφό του.

(Μετάφραση) ΔΗΜ. ΚΟΚ.

ΘΗΡΙΟΤΡΟΦΕΙΟ ΧΑΡΡΥ ΚΟΜΠΛΕΝ

[ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΓΙΑ ΠΟΛΥ ΜΙΚΡΑ ΠΑΙΔΙΑ]

ΛΔ'.

Πρώτη ἡ Φουντούκω ἔλαβε τὸ λόγο:

— Ἀγαπητοί μου σύντροφοι, εἶπε, προτείνω νὰ ἐξακολουθήσουμε τὴν ἐλεύθερή μας ζωή. Τὰ ὅσα πάθαμε, δὲν πρέπει νὰ μᾶς φοβίσουν. Ἂς ἀποχαιρετισθοῦμε πάλι κι' ἂς τραβήξη καθένας τὸ δρόμο του. Ζήτω ἡ ἐλευθερία!

— Ἐγὼ δὲν συμφωνῶ! εἶπε ὁ Ροδίτης. Τὴν εἴδαμε δὰ τὴν ἐλευθερία σου, κυρία Φουντούκω! Δὲν θάμαστε ζῶα... λογικά, ἂν τὰ παθήματά μας δὲν μᾶς γινόνταν μαθήματα. Καλύτερα περνούσαμε στοῦ Χάρρυ Κόμπλεν. Τρώγαμε βέβαια καὶ ξύλο, μὰ τουλάχιστο τρώγαμε καὶ φαΐ. Πολύ, λίγο, τρώγαμε. Ἐνῶ ἀπὸ τὴν ἡμέρα ποὺ φύγαμε, ἡ κοιλιά μας παίζει ταμπουρά. Χωριστὰ οἱ περιπέτειες, ποὺ μᾶς στοίχισαν τόσες τρομάρες, τόσες πηλάλες καὶ τόσους πόνους. Μὰ εἶναι ζωὴ αὐτή;

— Ὁ Ροδίτης ἔχει δίκιο, εἶπε κι' ὁ Ἀχαμνούλης. Θὰ ζούσαμε καλὰ ἂν μπορούσαμε νὰ γυρίσουμε στὶς πατρίδες μας, στὰ δάση μας, καὶ νὰ βροῦμε ἐγὼ τοὺς ἐλέφαντες, ἡ Φουντούκω τὶς μαϊμούδες, ἡ Σιδερονυχάτη τὶς ἀρκούδες καὶ καθεξῆς. Μὰ τὰ δάση μας εἶναι μακριά. Ἀπὸ μικρὰ μᾶς πῆραν οἱ ἄνθρωποι καὶ δὲν μποροῦμε πιὰ νὰ ζοῦμε παρὰ μὲ ἀνθρώπους. Ἔχουμε γίνει, ὅπως μᾶς λένε, ζῶα κατοικίδια. Λοιπόν, τὰ

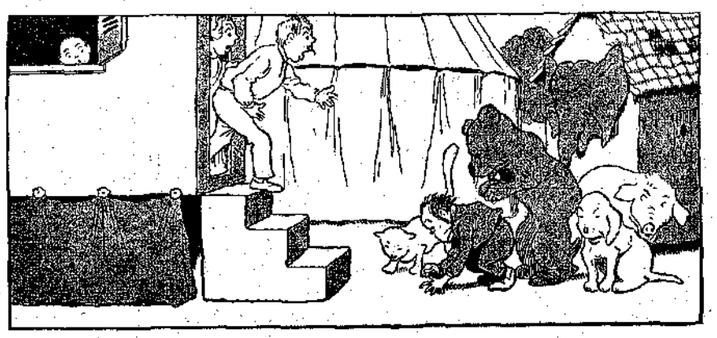

κατοικίδια ζῶα, ἅμα πάρουν τοὺς δρόμους, γιὰ νὰ ζήσουν τάχα ἐλεύθερα, γίνουνται ἀλάνια, πεναλέα καὶ δυστυχισμένα!

— Μπράβο! μπράβο! αὐτὸ εἶναι! φώναξαν ὁ Καρότης, ἡ Κιτρινούλα κι' ὁ Χοντρομύταρος.

— Πίσω στοῦ Χάρρυ Κόμπλεν! φώναξε κι' ἡ Σιδερονυχάτη.

— Καλὰ λοιπόν, εἶπε κι' ἡ Φουντούκω. Ἀφοῦ εἶστε ὅλοι σύμφωνοι, συμφωνῶ κι' ἐγώ. Κι' ἂς μὴ χάνουμε καιρό. Δρόμο γιὰ τὸ χωριό μας!

— Ἐμπρός! πᾶμε!

Καὶ τὰ ζῶα ξεκίνησαν.

***

Τὸ Θηριοτροφεῖο Χάρρυ Κόμπλεν ἦταν, μέρες τώρα, κλειστό. Μέσα ὁ θηριοδαμαστής, ἡ γυναίκα του, ὁ γιός τους κι' ὁ ὑπηρέτης τους καθόνταν περίλυποι, ἀπελπισμένοι. Ἔτρωγαν «ἀπὸ τὰ ἕτοιμα» — δηλαδὴ ἀπὸ τὰ λίγα λεφτὰ ποὺ εἶχαν βάλει στὴ μπάντα—καὶ συλλογιόνταν τί θάκαναν, πῶς θὰ ζοῦσαν, ὅταν θὰ τοὺς τελείωναν. Ποῦ νὰ βροῦν ἄλλα ζῶα; ποῦ λεφτὰ γιὰ νὰγοράσουν; ποῦ καιρὸς γιὰ νὰ τὰ γυμνάσουν; Καὶ μετάνοιωναν ποὺ κακομεταχειρίζονταν ἐκεῖνα ποὺ εἶχαν καὶ τ' ἀνάγκασαν νὰ κάμουν ἐπανάσταση καὶ νὰ τὸ σκάσουν...

Σ' αὐτὰ τὰ χάλια βρισκόταν ἡ οἰκογένεια Χάρρυ-Κόμπλεν ὅταν, ἕνα πρωί, ἀκούστηκαν ἀπέξω ἀπὸ τὸ Θηριοτροφεῖο κάτι ὑπόκωφα μουγκριτά, γρυλλίσματα, γιαουρίσματα καὶ γαυγισματάκια σὰν κλάματα καὶ σὰν παρακάλια.

Πρῶτος τἄκουσε ὁ Τιμολιός, ξαφνιάστηκε, ἄνοιξε τὸ παραθυράκι, εἶδε ἔξω κι' ἔβγαλε τὶς φωνές:

— Μπαμπά! μαμμά!... Τὰ ζῶα μας ἦρθαν! τὰ ζῶα μας γύρισαν!

Πετάχτηκε ὁ Χάρρυ-Κόμπλεν, σὰ νὰ μὴν πίστευε τ' αὐτιά του, ἄνοιξε

βιαστικὰ τὴν πόρτα καί . . . ἀπόμεινε σὰ νὰ μὴν πίστευε τὰ ματια του.

Κεῖ ἀπέξω, μπροστά του. σκυφτοί, ταπεινοί, μετανοιωμένοι, στεκόνταν ὅλοι οἱ τρόφιμοι τοῦ Θηριοτροφείου, ἀπὸ τὴν Κιτρινούλα ὥς τὸν Ἀχαμνούλη μέσα στὴ μπαράγκα του!

— Μπά! καλὲ σεῖς εἶστε; . . Ἀλήθεια; Γυρίσατε : . . Πῶς τὸ πάθατε; . . Ἐλᾶτε, ἐλᾶτε γρήγορα μέσα! . , Ἐμπρός, μὴ φοβᾶστε τίποτα! Ἀφοῦ μετανοιώσατε, σᾶς συγχωρῶ!

(Ἀκολουθεῖ)

Η ΚΥΡΑ-ΜΑΡΘΑ

Ο ΜΙΚΡΟΣ ΠΡΟΔΟΤΗΣ

ΔΙΗΓΗΜΑ

—Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγ. καὶ τέλος—

Στὸ τέλος ὁ ψηλέας χαμήλωσε τὴ φωνή, οἱ ἀξιωματικοὶ τὸν κύκλωσαν, κι' οἱ μορφὲς ἔγιναν σοβαρές. Ὁ ἥλιος ἄρχισε νὰ τοὺς λέῃ γιὰ τὴν ἐπίθεση τῶν ἐθελοντῶν. Ὁ μικρὸς Στὲν δὲ βάσταξε καὶ σηκώθηκε ἔξω φρενῶν :

—Ὄχι αὐτό!.. ὄχι αὐτό!.. σὲ παρακαλῶ . . . δὲ θέλω!..

Μὰ ὁ ἄλλος κάγχασε, κι' ἐξακολούθησε.

Πρὶν τελειώσει ἐντιλῶς, ὅλοι οἱ ἀξιωματικοὶ ἦταν ὀρθοί. Ἕνας ἀπ' αὐτοὺς ἔδειξε τὴν πόρτα στὰ παιδιά.

Ἄρχισαν νὰ μιλᾶνε μεταξύ τους γρήγορα-γρήγορα γερμανικά. Ὁ ψηλέας βγῆκε περήφανος σὰν ἕνας δόγης, κουδουνίζοντας τὰ λεφτά του. Ὁ Στὲν τὸν ἀκολούθησε μὲ σκυφτὸ κεφάλι. Κι' ὅταν πέρασε δίπλα στὸν Πρῶσσο ποὺ τὸν εἶχε τόσο στενοχωρέσει μὲ τὸ βλέμμα του, ἄκουσε μιὰ σιγαλὴ φωνὴ ποὺ τοῦ μουρμούριζε :

— Ντιόλου καλὸ αὐτό, ντιόλου καλό . . .

Δάκρυα τοῦ ἀνέβηκαν στὰ μάτια. Μιὰ καὶ βρέθηκαν στὴν πεδιάδα, τὰ παιδιὰ ἄρχισαν νὰ τρέχουν καὶ φτάσανε γρήγορα. Οἱ σάκκοι τους ἦταν γιομάτοι πατάτες ποὺ τοὺς εἶχαν δώσει οἱ Πρῶσσοι. Ἔτσι μπόρεσαν νὰ περάσουν δίχως δυσκολία ἀπ' τὸ φυλάκειο. Ἑτοιμαζόνταν γιὰ τὴν νυχτερινὴ ἐπίθεση. Σιωπηλοὶ στρατιῶτες μαζευόνταν πίσω ἀπὸ τοὺς τοίχους.

Ὁ γέρο-δεκανέας ἦταν ἐκεῖ κι' ἔβαζε σὲ τάξη τοὺς ἄνδρες του μ' ἕνα τόσο εὐτυχισμένο ὕφος!..

Ὅταν πέρασαν τὰ παιδιά, τὰ γνώρισε καὶ τοὺς ἔστειλε ἕνα φιλικὸ χαμόγελο.

Ὦ πόσο κακὸ ἔκανε στὸν Στὲν αὐτὸ τὸ χαμόγελο!

Μιὰ στιγμὴ τοῦ ἦρθε ἡ ἐπιθυμία νὰ ξεφωνήσῃ :

— Μὴν πᾶτε κεῖ κάτω! Σᾶς προδώσαμε!..

Μὰ ὁ ἄλλος τοῦχε πεῖ : Ἂν μιλήσῃς, θὰ μᾶς τουφεκίσουν. Κι' ὁ φόβος τὸν κράτησε.

Μπῆκαν σ' ἕνα ἐρημικὸ σπίτι γιὰ νὰ μοιράσουν τὰ λεφτά . . .

Ἀλλὰ ὅταν βρέθηκε μοναχό του τὸ δύστυχο παιδί, ὅταν ὁ ἄλλος, ἀφοῦ πέρασαν τὶς πύλες, τὸν ἄφησε, τότε οἱ τσέπες του ἔγιναν πολὺ πολὺ βαρειές, καὶ τὸ χέρι ἔσφιγγε τὴν καρδιὰ μὲ περισσότερη δύναμη ἀπὸ κάθε ἄλλη φορά.

Τὸ Παρίσι δὲν τοῦ φάνηκε πιὰ τὸ ἴδιο. Οἱ ἄνθρωποι ποὺ περνοῦσαν, τὸν κοίταζαν αὐστηρά, σὰ νἄξεραν ἀπὸ ποῦ ἐρχόταν.

Τὴ λέξη «προδότης» τὴν ἄκουγε στὸ θόρυβο τοῦ δρόμου, στὰ χτυπήματα τοῦ ταμπούρλου, παντοῦ. Ἐπιτέλους ἔφτασε σπίτι του, κι' εὐτυχισμένος ποὺ ὁ πατέρας του ἔλειπε, ἔτρεξε γρήγορα στὴν κάμαρά του, νὰ κρύψῃ τὰ τάλληρα ποὺ τόσο τὸν βαραίναν.

Κατὰ τὶς ὀχτώ, ἀκούστηκε τὸ κανόνι.

— Χτυπιοῦνται στὸ Μπουρζέ!.. εἶπε ὁ πατέρας ποὺ ἤξερε ὅλα τὰ φρούρια.

Ὁ μικρὸς Στὲν χλώμιασε, προσποιήθηκε πὼς ἦταν κουρασμένος καὶ πῆγε νὰ ξαπλωθῇ· ἀλλὰ δὲν τὸν ἔπιανε ὁ ὕπνος. Ἔβλεπε τοὺς ἐθελοντὲς νὰ φτάνουν μέσ' στὴ νύχτα γιὰ νὰ ξαφνιάσουν τοὺς Πρώσσους, καὶ νὰ πέφτουν αὐτοὶ στὴν παγίδα.

Θυμήθηκε τὸν δεκανέα ποὺ τοῦχε χαμογελάσει, τὸν ἔβλεπε ξαπλωμένο ἐκεῖ κάτω στὸ χιόνι, ποὺ κοκκίνιζε λίγο ἀπ' τὸ αἷμα του . . . καὶ πόσοι ἄλλοι μαζί του! Ἡ τιμὴ τοῦ αἵματος αὐτοῦ ἦταν κρυμμένη ἐδῶ, κάτω ἀπὸ τὸ μαξιλάρι του! Κι' ἦταν αὐτὸς ποὺ τὄκανε, ὁ γιὸς τοῦ κ. Στέν, τοῦ στρατιώτη. Κλάματα τὸν ἔπνιγαν. Στὴ διπλανὴ κάμαρα ἄκουγε τὸν πατέρα του νὰ περπατάει, νἀνοίγῃ τὸ παράθυρο. Στὸ βάθος τῆς πλατείας, ἀκουγόνταν τὰ σαλπίσματα, οἱ διαταγές, οἱ κλαγγὲς τῶν ὅπλων. Μιὰ ἀληθινὴ μάχη ἑτοιμαζόταν. Ὁ δύστυχος δὲν μπόρεσε νὰ ἐμποδίσῃ ἕνα λυγμό.

— Μὰ τί ἔχεις λοιπόν; . . εἶπε ὁ μπάρμα-Στὲν μπαίνοντας.

Τὸ παιδὶ δὲν μπόρεσε νὰ τὸ κρύψῃ πιά, πήδησε ἀπ' τὸ κρεβάτι του, ἔπεσε στὰ πόδια τοῦ πατέρα του. Μὲ τὴν κίνηση ποὺ ἔκανε, τὰ τάλληρα κόλησαν στὸ πάτωμα.

— Τί ἔκανες; ἔκλεψες; φώναξε ὁ γέρος τρέμοντας.

Τότε, δίχως νὰ πάρῃ ἀνάσα, ὁ μικρὸς Στὲν τοῦ ἔπε ὅλα, ὅλα . . . Πῶς πῆγε στοὺς Πρῶσσους, τί ἔκανε . . . Ὅσο μιλοῦσε, ἔνοιωθε τὴν καρδιά του νὰ ἐλαφρώνῃ, ἔνοιωθε μιὰ μεγάλη εὐχαρίστηση ποὺ κατηγοροῦσε τὸν ἑαυτό του. Ὁ μπάρμπα Στὲν ἄκουγε κι' ἡ μορφή του εἶχε μιὰ ἔκφραση τρομερή. Ὅταν ὁ μικρὸς τέλειωσε, ἔκρυψε τὸ κεφάλι του στὰ χέρια του κι' ἄρχισε νὰ κλαίῃ.

— Πατέρα... ἔκαμε νὰ πῇ τὸ παιδί.

Ὁ γέρος τὸν ἔσπρωξε ἀμίλητος καὶ πῆρε τὰ λεφτά.

— Αὐτὰ εἶναι ὅλα; ρώτησε.

Ὁ μικρὸς Στὲν ἔκανε νόημα μὲ τὸ κεφάλι «ναί». Ὁ γέρος ἁρπαξε τὸ ντουφέκι του, τὸ γέμισε καὶ βάζοντας τὰ χρήματα στὴν τσέπη του:

— Καλά, πάω νὰ τοὺς τὰ γυρίσω.

Καὶ δίχως νὰ προσθέσῃ οὔτε μιὰ λέξη, δίχως νὰ γυρίσῃ τὸ κεφάλι του, κατέβηκε κι' ἀνακατώθηκε μὲ τὸ στρατό, ποὔφευγε μέσ' στὴ νύχτα. Κανένας δὲν τὸν ξανάδε πιὰ ἀπὸ τότε.

(Μετάφραση ἀπ' τὸ γαλλικὸ τοῦ A. Daudet.)

ΛΙΔΑ ΚΑΡΑΚΑΛΟΥ

ΛΑΪΚΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

Ο ΜΑΣΤΡΟ-ΠΑΥΛΟΣ ΚΑΙ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΤΟΥ

Ὁ Μάστρο-Παῦλος, προκομμένος κι' ἐπιτήδειος τεχνίτης, ἦταν γιὰ τὴν ἐποχή του — ἐδῶ καὶ σαράντα χρόνια — ἕνας ἀπὸ τοὺς καλύτερους τσαγγάρηδες, καὶ γι' αὐτὸ εἶχε πάντα παραγγελίες, ποὺ πολλὲς φορὲς καὶ δὲν τὶς πρόφταινε.

Ἡ δουλειά του, ποὺ ὁλοένα καὶ μεγάλωνε, τὸν ἀνάγκασε νὰ πάρῃ στὸ μαγαζὶ γιὰ βοηθούς του, ἕνα ἕνα ἀπὸ τὰ παιδιά του, καθὼς τελείωναν τὸ δημοτικὸ σχολεῖο.

Αὐτὸ τὸ δικαιολογοῦσε λέγοντας :

—Ἂς λείπουν ἀπὸ τοὺς γιούς μου τὰ πιὸ πολλὰ γράμματα· ὁ καλὸς καὶ προκομμένος τεχνίτης δὲν φοβᾶται νὰ πεινάσῃ ποτέ.

Ἔτσι στὸ μαγαζί του δὲν εἶχε πιὰ ξένο ἐργάτη· ἦταν αὐτὸς μὲ τοὺς ἕξη γιούς του, ποὺ ὁ μεγαλύτερος ἦταν εἰκοσιδύο χρονῶν καὶ ὁ μικρότερος δεκατριῶν.

Ὅλοι τοῦ ἔμοιαζαν στὴ προκοπή του, στὴν ἐξυπνάδα, καὶ ποιὸς λίγο, ποιὸς πολύ, στὴ γλυκειά του γλῶσσα καὶ στὰ ἀστεῖα του.

Σ' αὐτὰ ὅμως ὅλους τοὺς ξεπερνοῦσε ὁ μικρότερός του γιός, ὁ Κώστας, ποὺ ἔλεγε τὰ περισσότερα καὶ τὰ πιὸ τσουχτερά· καὶ αὐτὸ γιατὶ ἦταν μικρὸς καὶ δὲν εἶχε τὴ φρόνηση τῶν μεγαλύτερων καὶ προπάντων τοῦ πατέρα του, ποὺ εἶχε ἀκόμη καὶ

τὸ μεγάλο χάρισμα νὰ μὴν ξεπερνάῃ μὲ τὰ πειράγματα του τὰ ὅρια τῆς ἀνοχῆς, καὶ ἔτσι οἱ πειραζόμενοι ἀπ' αὐτὸν δὲν θύμωναν ποτέ.

Κάποτε μπῆκε στὸ μαγαζὶ τοῦ Μάστρο-Παύλου δειλὰ-δειλὰ ἕνας νέος, ποὺ ἦταν ἀπὸ τὸ κοντινὸ χωριό, νὰ παραγγείλῃ τὰ γαμπριάτικα του παπούτσια.

Ἀφοῦ τοῦ πῆραν μέτρο καὶ συμφώνησαν καὶ τὴν τιμή, ζήτησε ὁ χωριατόγαμπρος νὰ γίνουν τὰ παπούτσια του καὶ «τριζάτα».

Ἐδῶ ὁ Μάστρο Παῦλος τοῦ εἶπε χαμογελώντας :

—Ἀμ' δὲν τὄλεγες, παληκάρι μου, αὐτὸ πιὸ μπρυστά; γιατὶ ἡ συμφωνία θᾶταν ἄλλη.

Καὶ ἀφοῦ στάθηκε λίγο, πρόσθεσε :

— Γιὰ νὰ σοῦ κάνω τὰ παπούτσια σου νὰ τρίζουν, θὰ μοῦ φέρῃς δυὸ φρέσκα αὐγά, νὰ κάνω μ' αὐτὰ ἀλοιφή, νἀλείψω ἀπὸ μέσα τὰ πετσιὰ καὶ θὰ ἰδῇς τί κελάϊδημα θὰ κάνουν!

—Ἀμ' ἂν εἶναι ἔτσι, τοῦ εἶπε ὁ χωριάτης, ἐγώ, μάστορα, θὰ σοῦ φέρω ὄχι δυὸ αὐγὰ παρὰ τέσσερα!

Καὶ βγῆκε ἀπὸ τὸ μαγαζὶ χαρούμενος καὶ βιαστικός.

Σὰν ἔφυγε αὐτός, τὰ παιδιὰ τοῦ Μάστρο-Παύλου ξέσπασαν σὲ γέλια μὲ τὰστεῖο τοῦ πατέρα τους.

Ἤξεραν πὼς γιὰ νὰ τρίζουν τὰ παπούτσια, γιὰ ὅσους ἤθελαν τότε αὐτὴ τὴ μόδα, ἔβαζαν ἀνάμεσα στοὺς δυὸ πάτους τοῦ παπουτσιοῦ, δυὸ μικρὰ κομμάτια ψιλὸ πετσί, ποὺ τὸ γυαλιστερό τους μέρος ἀντίκρυζε καὶ ἀκουμποῦσε τὸ ἕνα στἄλλο· ἔτσι, μὲ τὸ περπάτημα, γινόταν προστριβὴ τῶν δυὸ μικρῶν πετσιῶν καὶ ἀκουγόταν τὸ τρίξιμο.

Τὴν ἄλλη μέρα, ὁ χωρικὸς πῆγε στὸ τσαγγαράδικο τέσσερα αὐγά, ποὺ τὰ εἶχαν κάνει οἱ κότες του τὸ πρωΐ.

Ἐκεῖνα τὰ παπούτσια τὰ πέτυχε ὁ Μάστρο-Παῦλος τόσο πολὺ στὸ τρίξιμο. ποὺ ἔγινε κ ρ ό τ ο ς σὲ ὅλο τὸ χωριό· κι' αὐτὸ φάνηκε, γιατὶ ὕστερα ἀπὸ λίγο, πολλοὶ χωριανοὶ τοῦ γαμπροῦ κατέβαιναν στὸ μαγαζὶ τοῦ Μάστρο-Παύλου καί, παραγγέλλοντας παπούτσια τριζάτα. ἔδιναν μόνοι τους γι' αὐτὰ καὶ ἀπὸ ἕνα ζευγάρι φρέσκα αὐγά.

Ἔτσι τὸ ἀστεῖο τοῦ Μάστρο-Παύλου στὸ γαμπρὸ ἔπιασε γιὰ καλά, κι' ἔγινε ἀφορμὴ νὰ τρώῃ μὲ τὴν οἰκογένειά του φρέσκα αὐγὰ σχεδὸν καθεμέρα.

* * *

Μὲ τὸν καιρό, μὲ τὴν καλὴ δουλειὰ καὶ μὲ τὴν οἰκονομία, ὁ μάστρο-Παῦλος ἀγόρασε οἰκόπεδο κι' ἔχτισε ἕνα σπιτάκι, ποὺ ἀπὸ πάνω, ἀντὶ νὰ τὸ σκεπάσῃ μὲ κεραμίδια, ἔκανε μιὰ μεγάλη ταράτσα.

Σ' αὐτήν, τὰ βράδυα τοῦ καλοκαιροῦ ἔπαιρνε τὸν ἀέρα του, ἔτρωγε μὲ τὴ γυναῖκα του καὶ μὲ τὰ ἕξη παιδιά του, καὶ ἀκόμα τὴ χρησιμοποιοῦσαν γιὰ νὰ κοιμοῦνται στρωματσάδα.

Στὴ μιὰ μεριά, ποὺ ἦταν κατὰ τὸ δρόμο, ξαπλωνόταν ὁ μάστρο-Παῦλος δίπλα του ὁ μεγαλύτερός του γιός, καὶ στὴν ἀράδα ὅλα τἄλλα παιδιά του ἀνάλογα μὲ τὴν ἡλικία τους. Τὴν σειρὰ ὅλη, πρὸς τὸ μέρος τῆς αὐλῆς, τὴν ἔκλεινε ἡ μάστρο-Παῦλαινα. Ἔτσι εἶχε πλάϊ της, γιὰ νὰ τὸ προφυλάῃ καλύτερα, τὸ στερνοπαῖδι της τὸν Κώστα, ποὺ τὸν ἔκανε κι' αὐτή, ὅπως καὶ ὅλοι οἱ ἄλλοι, γοῦστο γιὰ τὰ ἔξυπνα πειράγματά του καὶ τὰστεῖα του.

Στὸ πεζούλι ποὺ ἦταν, κατὰ τὸ μέσα μέρος τοῦ σπιτιοῦ, συνήθιζαν καὶ ἔβαζαν κανάτια αἰγινίτικα μὲ νερὸ γιὰ νὰ κρυώνῃ.

Ἀργὰ κάποια νύχτα, ξύπνησε ὁ μάστρο-Παῦλος διψασμένος πολὺ ἀπὸ τὴ σκορδαλιὰ ποὺ εἶχαν φάει ἐκεῖνο τὸ βράδυ, καὶ σκουντώντας τὸν μεγαλύτερό του γιὸ ποὺ κοιμόταν δίπλα του, τοῦ εἶπε :

— Γιάννη, σήκω. καϊμένο παιδί, νὰ μοῦ φέρῃς ἀπὸ τὸ κανάτι λίγο νερὸ γιατὶ διψῶ.

Ὁ Γιάννης τοῦ ἀπάντησε :

— Καλὰ πατέρα καὶ γύρισε καὶ ξύπνησε τὸν ἀδελφό του λέγοντάς του :

—Ἀριστείδη, σήκω βάλε ἀπὸ τὸ κανάτι ἕνα ποτήρι νερό, νὰ τὸ φέρῃς τοῦ πατέρα ποὺ διψάει.

Μὰ ὁ Ἀριστείδης ξύπνησε τὸ Γιώργη, ὁ Γιώργης τὸ Νικόλα, ὁ Νικόλας τὸ Δημήτρη καὶ ὁ Δημήτρης τὸν μικρότερο τὸν Κώστα, δίνοντας ὁ ἕνας στὸν ἄλλον τὴν παραγγελιὰ τοῦ πατέρα τους γιὰ τὸ νερό.

Ὁ Κώστας, ποὺ ἀγουροξύπνησε, ἀνακάθησε στὸ στρῶμα του, ἔτριψε μὲ τὶς γροθιές του τὰ μάτια του, φύσηξε, ξεφύσηξε, καὶ γυρίζοντας κατὰ τὸ μέρος ποὺ ἦταν ὁ πατέρας του, τοῦ φώναξε :

—Ἄαχ, πατέρα, δὲν ἀφίνεις αὐτοὺς τοὺς προκομμένους ποὺ θέλουν νὰ κάνουν τοὺς μεγάλους ἀφεντάδες, καὶ μὲ ξύπνησαν παράκαιρα, καὶ νὰ σηκωθῇς νὰ βάλῃς νερὸ μόνος σου, νὰ πιῇς νὰ τὸ εὐχαριστηθῇς, καὶ ὕστερα νὰ μοῦ φέρῃς καὶ μένα ἕνα ποτήρι, ποὺ διψάω ὁ καϊμένος ἀπὸ τὴ σκορδαλιὰ ποὺ ἄναψε καὶ κόρωσε τὰ σωθικά μου;!.

ΠΑΝΑΓ. Δ. ΖΕΦΕΡΑΚΗΣ

Η ΓΑΛΑΖΙΑ ΜΑΜΜΑ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ὑπὸ HENRI JEANNE

— Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο —

— Ναί, ἀγαπητέ μου, εἶμαι ἕνα ἔρημο παιδί. Ἔτσι μὲ θέλει τουλάχιστο ἡ κυρία Ρωξάνη Ἀνεμώνη καὶ . . . μὲ κακομεταχειρίζεται, μὲ βασανίζει πολύ. Εἶδες . . Μ' ἀναγκάζει νὰ φορῶ παλιόρουχα, κουρέλια, καὶ νὰ γυρίζω λαγκάδια καὶ βουνά . . . Θέλει νὰ ζῶ ἀπὸ τὴν ἐλεημοσύνη τῶν καλῶν ἀνθρώπων, σὰν τὴ γριὰ χωριάτισσα ποὺ μοῦ ἔδωσε πρωτύτερα νὰ φάω... Καὶ βάζει Ἀτσίγγανους νὰ μ' ἁρπάζουν κάθε δέκα λεπτὰ τῆς ὥρας, καὶ νὰ μὴν ξέρω πῶς νὰ γλυτώσω ἀπ' τὰ χέρια τους.

— Αὐτή; ἔκαμε ὁ Ριρὴς μὲ ἀγανάχτηση.

— Αὐτή, βέβαια! εἶναι ὁ ἐχθρός μου, ὁ δήμιός μου. Πρέπει νὰ μὲ λυπᾶσαι, Ριρή, νὰ μὲ λυπᾶσαι!..

— Μὰ σὲ λυπᾶμαι μ' ὅλη μου τὴν καρδιά! φώναξε ὁ Ριρής. Πᾶμε νὰ φύγουμε ἀπὸ δῶ, Φιλμάκη μου! Αὐτὸς ὁ Ἀτσίγγανος μπορεῖ νὰ ξαναρθῇ!..

— Δὲν εἶναι φόβος γιὰ τὴν ὥρα. Πῆγε νὰ ράψῃ τὸ πανταλόνι του ποὺ τοῦ τὸ ἐξέσκισε ὁ Μιστού. Ἔπειτα, ποῦ νὰ πάω; Παντοῦ ἡ κυρία Ρωξάνη ἔχει Ἀτσίγγανους κι' ἄλλους κακοὺς ἀνθρώπους γιὰ μένα. Καλύτερα νὰ ὑπομένω τὴν τύχη μου καὶ νὰ μὴ χαλῶ μάλιστα τὴν καρδιά μου . . . Ἐξακολουθῶ. Αὐτὴ λοιπὸν ἡ κυρία, ποὺ γράφει δράματα γιὰ κινηματο-

«Ὁ ζητιάνος, ποὺ δὲν περίμενε αὐτὴ τὴν ἐπίθεση, βάζει τὶς φωνές . . .»
(Σελ. 530, στ. α'.)

γράφο, μὲ θεωρεῖ χαμένο παιδί, ποὺ ἡ μητέρα του τὸ γυρεύει. Καταλαβαίνεις;

— Ναί, ναί! φώναξε ὁ ὀρφανός. Καταλαβαίνω. Ἀφοῦ σ' ἔχασε, βέβαια θὰ σὲ γυρεύη... Κι' ἐλπίζω πὼς μιὰ μέρα θὰ σὲ ξαναβρῇ.

— Κι' ἐγὼ τὸ ἐλπίζω... Θἀργήσῃ ὅμως ἡ καϊμένη, ἐξαιτίας τῆς κυρίας Ἀνεμώνη, ποὺ ἄλλο δὲν σοφίζεται παρὰ πῶς νὰ τῆς βάζῃ ἐμπόδια... Ὡστόσο, θὰ σοῦ πῶ καὶ κάτι εὐχάριστο ποὺ τὸ ἔμαθα πρὶ ὀλίγου. Ἡ κυρία Ἀνεμώνη γελάστηκε. Τὸ χαμένο παιδί, τὸ ὀρφανό, ποὺ τὸ γυρεύει ἡ μαμμά του καὶ θὰ τὸ ξαναβρῇ, δὲν εἶμαι ἐγώ... εἶσαι σύ;

— Ἐγώ;!

Ἡ συγκίνηση τοῦ Ριρῆ ἦταν τόσο μεγάλη, ὥστε ἂν ὁ Φιλμάκης τὴν ἔβλεπε, θὰ τὸν λυπόταν καὶ θὰ σταματοῦσε. Ἀλλὰ ὁ μικρὸς καλλιτέχνης, ποὺ διηγόταν ἁπλούστατα τὸ ἔργο ποὺ ἔπαιζε, εἶχε πάρει πιὰ φόρα.

— Ναί, ἐξακολούθησε. Αὐτὸ εἶναι ὁλοφάνερο. Μόνο αὐτοὶ οἱ τυφλοὶ δὲν μπόρεσαν νὰ τὸ ἰδοῦν. Εὐτυχῶς ἐγὼ εἶμαι ἐδῶ καὶ τώρα θὰ κάμω ὅ,τι πρέπει. Ριρή μου, ἔχε ἐμπιστοσύνη σὲ μένα. Σοῦ παραχωρῶ τὴ θέση μου. Εἶναι δική σου, μ' ὅλα τὰ δυσάρεστα μὰ καὶ μ' ὅλα τὰ εὐχάριστα ποὺ ἔχει. Στὸ ἑξῆς ἐσένα θὰ κυνηγοῦν οἱ Ἀτσίγγανοι κι' οἱ ἄλλοι κακοὶ ἄνθρωποι τῆς κ. Ἀνεμώνη. Ἐσὺ θὰ ὑποφέργς. Κι' ἐσὺ θὰ γίνῃς κατόπι

Ὁ κ. Τυχικός.

εὐτυχισμένος. Ναί, ὕστερ' ἀπὸ τόσες καὶ τόσες δυστυχίες καὶ περιπέτειες, μιὰ μέρα, θὰ βρεθῇς μπροστὰ σὲ μιὰ ὡραία κυρία, ξανθή, μὲ γαλάζιο φόρεμα, μέσα σ' ἕνα θαυμάσιο περιβόλι, κοντὰ στὴ θάλασσα, κι' ἡ κυρία αὐτὴ θὰ εἶναι ἡ μαμμά σου!

Ὁ Ριρῆς ἔβγαλε μιὰ φωνή. Τὰ μάγουλά του ἔγιναν κατακόκκινα. Γιὰ τὴ γαλάζια του μαμμὰ λοιπὸν τοῦ ἔλεγε ὁ Φιλμάκης;..

— Καὶ ποῦ τὸ ξέρεις αὐτό; ψιθύρισε.

— Τὸ ξέρω! τοῦ ἀποκρίθηκε ὁ φίλος του. Εἶναι μυστήρια τῆς... Τέχνης, ποὺ ἐσὺ δὲν μπορεῖς νὰ τὰ ἐξιχνιάσῃς. Ἀλλὰ πίστευε, βασίζου σὲ μένα. Τὸ ξέρω. Ἔτσι θὰ γίνῃ, ὅπως σοῦ λέω.

(Καὶ βέβαια ἔτσι θὰ γινόταν, ἀφοῦ ἔτσι ἦταν γραμμένο στὸ σενάριο τῆς κυρίας Ἀνεμώνη...)

— Μιὰ ὡραία ξανθὴ κυρία;..

— Ναί!

— Μ' ἕνα φουστάνι γαλάζιο;..

— Σὰν τὸν οὐρανὸ καὶ σὰν τὴ θάλασσα..

— Καὶ θἆναι σ' ἕνα ὡραῖο περιβόλι;

— Στὸν παράδεισο!

— Στ' ἀκρογιάλι;

— Ναί... εἶδα τὴ φωτογραφία... εἶναι κάτι ἐξοχο!.. Λοιπόν, Ριρή, σοῦ ἀρέσει;

— Ὤ, ναί!

«Ὁ Ριρῆς θὰ παίξῃ τὸ ρόλο μου!» (Σελ. 547, στ. α'.)

Τἀφηρημένα μάτια τοῦ μικροῦ παρακολουθοῦσαν τώρα τὄνειρό του. Τὰ λόγια τοῦ Φιλμάκη τοῦ εἶχαν φέρει μπροστά του τὴ Γαλάζια Μαμμά, τὴν ξανθὴ μὲ τὸ οὐρανὶ φόρεμα, ὅπως τὸν κρατοῦσε στὴν ἀγκαλιά της, κοντὰ στὴ θάλασσα, ποὺ τὰ κύματά της, χαϊδευτικά, ἔφθαναν ὡς τὸ θαυμάσιο περιβόλι...

Ἀπ' ὅσα τοῦ εἶχε πεῖ ὁ φίλος του, αὐτὸ μόνο συγκρατοῦσε: ἡ μαμμά του τὸν γύρευε, ὁ Φιλμάκης θἄβγαζε ἀπὸ τὴ μέση ὅλα τὰ ἐμπόδια, καὶ στὸ τέλος ἡ μαμμά του θὰ τὸν ἔβρισκε.

Ὤ, γιὰ νὰ γίνῃ αὐτὸ τὸ θαῦμα, νὰ ἰδῇ αὐτὴ τὴν εὐτυχία, ὁ Ριρῆς ἦταν ἕτοιμος νἀψηφήσῃ ὅλα τὰ κάκά, ὅλες τὶς δυστυχίες, ὅλες τὶς περιπέτειες ποὺ θὰ τὸν ἔκανε νὰ ὑποστῇ, ὅπως τώρα τὸν Φιλμάκη, ἡ κακὴ Ρωξάνη Ἀνεμώνη!..

Ἄξαφνα, ἡ ἐλπίδα του, ἡ χαρά του, ὁ ἐνθουσιασμός του ξέσπασαν· σὰν ἡλιαχτίδα διαπέρασαν τὰ σύννεφα τῆς θλίψης του, κι' ὁλόφωτος, πασίχαρος, ἀγκάλιασε πάλι τὸ φίλο του φωνάζοντας:

— Ὤ, τί καλὸς ποὺ εἶσαι, Φιλμάκη! Σἀγαπῶ!

Ὁ Φιλμάκης σηκώθηκε κατευχαριστημένος.

— Τώρα δὲν μένει, εἶπε, παρὰ νἀναγγείλω τὸ πρᾶγμα στὸν κ. Τριφάλι, γιατὶ ὅλ' αὐτὰ ποὺ κάνω, εἶναι γιὰ καλό σου. Ἂν ἐπιτύχῃ τὸ σχέδιό μου, θὰ ξαναβρῇς οἰκογένεια. Γειά σου, περίμενε!

Καὶ ξεκίνησε νὰ βρῇ τὸν Τρινολά.

«Τὸ κεφάλι τοῦ μικροῦ θὰ ἔγινε κοζάνι μ' αὐτὰ ποὺ τοῦ εἶπα, συλλογιζόταν. Τὸ ἀποτέλεσμα ὅμως ἐλπίζω νὰ εἶναι καλό. Ἂν παίξῃ καλὰ τὸ ρόλο του, θὰ μείνῃ στὸ θίασο καὶ θὰ ἐξασφαλισθῇ. Κι' αὐτὸ τοῦ ἀξίζει καλύτερα, τοῦ καϊμένου τοῦ παιδιοῦ, παρὰ νὰ δέρνεται ἀπὸ τὸν Ἀσφαλαχτὸ καὶ τὴ Δάμια...»

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ'

Ἕνας μαλλιαρὸς ποιητής

Ὅταν ἔφτασε στὸ ξενοδοχεῖο, εἶδε νὰ σταματᾷ στὴν εἴσοδο ἕν' αὐτοκίνητο καὶ νὰ κατεβαίνῃ ἕνας νέος μὲ ἄφθονα μαλλιά, μακριὰ ρεδιγκότα καὶ πελώρια ρεπούμπλικα. Ὅλος ὁ θίασος ἔτρεξε νὰ τὸν προαπαντήσῃ.

— Μπά; ὁ κύριος Τυχικός; ἔκαμε ὁ Φιλμάκης μὲ χαρά. Ἔρχεται στὴν ὥρα. Τί καλά!

Τοῦ ἔγινε μιὰ θερμότατη ὑποδοχή. Ἀπὸ τὸν Τρινολά, ποὺ ἔσταζε γλύκα, ὡς τὸν τελευταῖο ἠθοποιό, ὅλοι τὸν κοίταζαν στὰ μάτια, τοῦ ἔκαναν ὑποκλίσεις, τὸν ρωτοῦσαν πῶς ἦταν, πῶς πέρασε καὶ τί ἐπιθυμεῖ. Κι' ὅταν ἄκουσαν ἀπὸ τὸ στόμα του πὼς ἦταν «κατακουρασμένος, τσακισμένος», ἄρχισαν νὰ φωνάζουν:

— Μιὰ καρέκλα γρήγορα!.. Μιὰ πολυθρόνα!.. Ἕνα κρεβάτι γιὰ τὸν κ. Τυχικό!.. Ἑτοιμάστε του νὰ πάρῃ κάτι τι!.. Ἕνα ἀναψυκτικό!.. Ἕνα τσάϊ!.. Ἕνα γάλα!..

Ἔτσι θριαμβευτικὰ ἔκαμε τὴν εἴσοδό του στὸ ξενοδοχεῖο ὁ κ. Τυχικός. Τὸν εἶχαν περιστοιχίσει ὅλοι, τὸν σήκωναν σχεδὸν στὰ χέρια,

Ἦταν ἕνας ψηλὸς καὶ λεπτὸς νέος, ποιητὴς τὸ ἐπάγγελμα καί, γιὰ τὴν ὥρα, ἰδιαίτερος γραμματέας τῆς λογίας κυρίας Ρωξάνης Ἀνεμώνη. Γι' αὐτὸ τὸν εἶχαν «μὴ στάξῃ καὶ μὴ βρέξῃ» ὁ Τρινολὰ κι' οἱ ἠθοποιοί του.

Ὁ μαλλιαρὸς ποιητὴς δεχόταν σὰν ὀφειλόμενες στὸ ἄτομό του αὐτὲς τὶς ἐκδηλώσεις. Εἶχε θρονιασθεῖ σὲ μιὰ πολυθρόνα καί, ρίχνοντας ὑπεροπτικὲς καὶ περιφρονητικὲς ματιὲς γύρω του, ἄρχισε νὰ λέῃ:

— Πφ! τί μυρωδιὰ κουζίνας ἐδῶ μέσα!.. Πῶς μπορεῖτε καὶ ζῆτε σ' αὐτὸ τὸ βρώμικο χάνι;.. Ἤρθα γιὰ τὸ σενάριο. Ποῦ βρισκόμαστε; Προχωρεῖτε;

— Χμ, ἔτσι κι' ἔτσι, ἀποκρίθηκε ὁ Τρινολά. Ἐκεῖνος ὁ Φιλμάκης αἰωνίως μᾶς φέρνει ἐμπόδια.

— Μὰ τί, ἀπὸ τὸ Φιλμάκη κρεμαστήκαμε; ἔκαμε μὲ ἀγανάχτηση ὁ ποιητής. Μὴ τὸν ἀφίνετε νὰ σᾶς κάνῃ ὅ,τι θέλει. Ἡ κυρία Ἀνεμώνη δὲν τὸ ἐννοεῖ αὐτό. Καὶ βιάζεται νὰ φτάσουμε στὸ τέλος.

— Ἀ, νά τος!

Τὴ στιγμὴ ἐκείνη μπῆκε κι' ὁ Φιλμάκης. Στάθηκε θαρρετὰ μπροστὰ στὸν κ. Τυχικὸ καὶ τὸν χαιρέτησε σὰ... συνάδελφο:

— Γειά σας καὶ χαρά σας, κύριε Τυχικέ!.. Χαίρω πολὺ ποὺ σᾶς βλέπω... Μὰ πῶς; ἡ κυρία Ἀνεμώνη σᾶς ἄφησε σήμερα νἀρθῆτε μονάχος σας;.. Ἐγώ...

— Φιλμάκη! τὸν ἔκοψε ὁ Τρινολά. Ὁ κ. Τυχικὸς ἦρθε γιὰ τὸ σενάριο.

— Χαρά στο! ἔκαμε περιφρονητικὰ ὁ Φιλμάκης.

— Πῶς; πῶς; δὲ σᾶς ἀρέσει λοιπὸν τὸ σενάριο; φώναξε εἰρωνικὰ ὁ ποιητής. Καὶ δὲ μοῦ λέτε, σᾶς παρακαλῶ, κύριε Φιλμάκη, πῶς τὸ θέλατε γιὰ νὰ τὸ ἐγκρίνετε:

— Χρειάζουνται τροποποιήσεις! ἀποκρίθηκε σοβαρὰ ὁ μικρός, σὰ νὰ μὴν κατάλαβε τὴν εἰρωνεία.

— Τροπο... τροπο;.. ἔκαμε ὁ Τυχικός, μὴ μπορώντας ἀπὸ τὴν ἀγανάχτησή του νὰ τελειώσῃ τὴ λέξη.

— Μάλιστα! καὶ πολλές! Καὶ πρῶτα-πρῶτα, τὸ ρόλο τοῦ παιδιοῦ δὲν τὸν θέλω. Ἄλλος θὰ τὸν παίξῃ.

— Ἄλλος; Καὶ τότ' ἐσύ; τί θὰ παίξῃς ἐσύ;

— Ἄλλο ρόλο ποὺ πρέπει νὰ προστεθῇ. Ἕνα ρόλο ποὺ νὰ μοῦ πάῃ... ρόλο κωμικό!

— Αὐτὸ δὲ θἄταν ἄσχημο, εἶπε ἐδῶ ὁ Τρινολά. Οἱ κωμικοὶ ρόλοι εἶναι τὸ φόρτε του. Γι' αὐτὸ κιόλας τὸν πληρώνουμε. Ναί, μὰ τὸ ρόλο τοῦ παιδιοῦ ποιὸς θὰ τὸν παίξῃ;

— Τὸ παιδὶ ποὺ ἔφερα, ἀποκρίθηκε ἀμέσως ὁ Φιλμάκης. Ὁ Ριρῆς θὰ παίξῃ τὸ ρόλο μου!

Ὁ Τρινολὰ ξέσπασε:

— Εἶσαι τρελός!

— Καθόλου, εἶμαι φρονιμώτατος. Ἄλλωστε, μὲ ξέρεις. Ὅ,τι λέω γίνεται. Τί σᾶς νοιάζει; Ἐγὼ θὰ τὸν διδάξω. Ἀναλαμβάνω.

— Καὶ τὸ σενάριο τί θὰ γίνῃ; φώναξε ὁ ποιητής, βγάζοντας ἀπὸ τὴν τσέπη του κι' ἐπισείοντας ἕνα μεγάλο τετράδιο τσακισμένο στὰ δυό. Γιατί ἐπιτέλους ὑπάρχει κι' ἕνα σενάριο!.. Τὸ ξεχνᾶς, βλέπω, πολύ...

— Νά, τί τὸ κάνω ἐγὼ τὸ σενάριό σας! φώναξε δυνατώτερα τὸ διαβολόπαιδο.

Κι' ἁρπάζοντας ἀπὸ τὰ χέρια τοῦ ποιητῆ τὸ τετράδιό, τὸ πέταξε στὸ ἀναμμένο τζάκι.

— Βάνδαλε! οὔρλιασε ὁ κ. Τυχικός.

Κι' ὁρμώντας στὸ τζάκι, ἔχωσε ἡρωϊκὰ τὸ χέρι του στὴ φωτιὰ καὶ τράβηξε τὸ χειρόγραφο, ποὺ εὐτυχῶς δὲν εἶχε πιάσει ἀκόμα.

Ἔγινε πανδαιμόνιο. Ἡ Ρόζα Μὼδ ἔβγαλε μιὰ φωνὴ κι' ἔπεσε σὰ λιγοθυμισμένη.

— Κύριε Τυχικέ! καίγεστε!.. καίγεστε!

Πραγματικῶς. Τὰ μακριὰ μαλλιὰ τοῦ ποιητῆ, καθὼς ἔσκυψε στὸ τζάκι, εἶχαν πάρει φωτιά!

(Ἀκολουθεῖ) ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΙ ΓΙΝΕΤΑΙ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

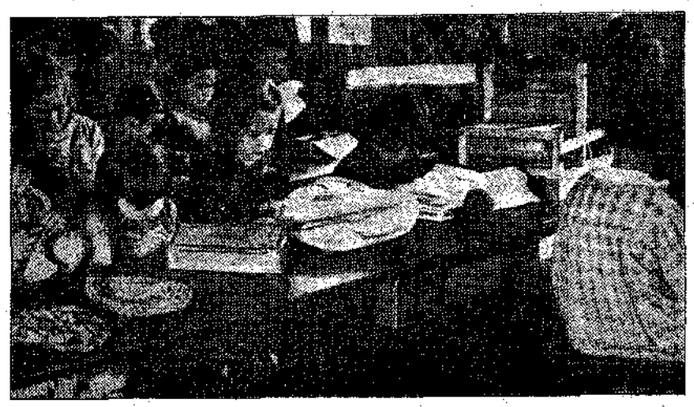

ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΦΡΟΝΤΙΖΟΥΝ ΓΙΑ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ

Τὸ φθινόπωρο μπῆκε κι' ὁ χειμώνας δὲν ἀργεῖ. Εἶναι ἡ ἐποχὴ ποὺ ἔχει τόσες ὀμορφιὲς ἀλλὰ καὶ τόσους πόνους. Οἱ φτωχοὶ ὑποφέρουν περισσότερο μὲ τὸ κρύο, παιδάκια φτωχὰ πεινοῦν καὶ κρυώνουν. Πρέπει κάποιος νὰ φροντίσῃ γι' αὐτὰ καὶ μάλιστα ἀπὸ τώρα, πρὶν ἔρθει τὸ κρύο κι' ἡ ἀρρώστεια. Ἔ, ποιὸς λοιπὸν νομίζετε ὅτι ἔχει αὐτὴ τὴ φροντίδα; Τὰ ἴδια τὰ παιδιά, καὶ μάλιστα τὰ φτωχὰ παιδιὰ τοῦ λαοῦ! Στὰ γερμανικὰ σχολεῖα, μιὰ-δυὸ ὧρες κάθε ἑβδομάδα ἀφιερώνονται σὲ «φιλανθρωπικὴ ἐργασία». Κάθε παιδὶ δηλαδὴ θὰ ἐργασθῇ, θὰ ἑτοιμάσῃ κάτι, γιὰ νὰ πουληθῇ ὕστερα σὲ εἰδικὲς ἀγορές, ποὺ οἱ εἰσπράξεις τους μοιράζονται στὰ φτωχὰ παιδιὰ γιὰ νὰ πάρουν ζεστὰ χειμωνιάτικα ροῦχα. Κι' ἔτσι βλέπετε τὰ παιδιά, ἀγόρια καὶ κορίτσια, νὰ κεντοῦν, νὰ ράβουν, νὰ φτιάνουν παιγνιδάκια κι' ἄλλα μικρὰ χειροτεχνήματα, γιὰ τὶς παιδικὲς αὐτὲς φιλανθρωπικὲς ἀγορές.

Δὲν ὑπάρχει συγκινητικώτερο πρᾶγμα ἀπ' αὐτό: τὰ παιδιὰ νὰ φροντίζουν γιὰ τ' ἄγνωστα φτωχὰ ἀδέλφια τους. Καὶ δὲ θὰ ὑπάρχῃ μεγαλύτερη ἱκανοποίηση ἀπὸ τὴ σκέψη, ὅτι μὲ τὴν ἐργασία τους αὐτὴ θὰ γνωρίσῃ τὴ χαρὰ τῆς φωτιᾶς καὶ τοῦ ζεστοῦ φαγητοῦ ἕνα ἄλλο ἄγνωστο, φτωχὸ παιδάκι, ποὺ ἀλλοιῶς, μὲ τὴ δυστυχία ποὺ ὑπάρχει σήμερα σ' ὅλη τὴν Εὐρώπη, ποιὸς ξέρει ἂν δὲ θὰ τουρτούριζε μέσα στὰ κρύα τοῦ χειμώνα κι' ἂν δὲ θὰ λαχταροῦσε κι' αὐτὸ ἀκόμη τὸ ψωμί.

ΦΩΚΙΩΝ ΘΑΛΕΡΟΣ

ΑΘΗΝΑ ΙΚΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Ι. ΦΕΡΜΠΟΣ

Ἀγαπητοί μου,

Ὅσοι διαβάσατε παλιοὺς τόμους τῆς «Διαπλάσεως» — πολὺ παλιούς, τῆς Α' Περιόδου — θὰ συναντήσατε πολλὲς φορὲς τὄνομα ποὺ βλέπετε στὴν ἐπικεφαλίδα. Ὁ Παναγιώτης Ι. **Φέρμπος** ἦταν, ἐκεῖνο τὸν καιρό, ταχτικὸς συνεργάτης. Αὐτὸς ἔκανε *πάντα τὴ μετάφραση* τοῦ μεγάλου μυθιστορήματος ποὺ δημοσίευε — σὲ κάθε της τόμο ἀπὸ ἕνα, καὶ καμμιὰ φορὰ σὲ δυὸ συνεχεῖς τόμους της — ἡ «Διάπλαση». Εἶχε ἀρχίσει τὴ συνεργασία του μὲ τὴ μετάφραση τῶν «Τριῶν Μικρῶν Σωματοφυλάκων», ποὺ δημοσιεύθηκαν στὸν 7ο καὶ τὸν 8ο τόμο τοῦ 1885. Κατόπι μετάφρασε τὴν «Κόρη τοῦ Γερο-Θωμᾶ», τὶς «Διετεῖς Διακοπές», τὴ «Γυφτοπούλα» καὶ ἄλλα. Ἦταν ὡραῖα μυθιστορήματα, ποὺ ἔκαναν τότε μεγάλη ἐντύπωση καὶ ποὺ ἡ φήμη τους διατηρεῖται ὡς σήμερα. Μερικὰ μάλιστα ἡ «Διάπλαση» τὰ ξαναδημοσίευσε τὰ τελευταῖα αὐτὰ χρόνια, καὶ μάλιστα ἐγὼ ἐπεξεργάστηκα τὴν παλιὰ μετάφραση τοῦ Φέρμπου γιὰ νὰ συγχρονισθῇ γι' αὐτὸ στὰ μυθιστορήματα ἐκεῖνα, τὰ ξαναδημοσιευμένα. Βλέπετε: «μετάφραση Π. Ι. Φ. καὶ Γρ. Ξ.»).

Ὁμολογῶ πὼς δὲν ἐδυσκολεύθηκα καθόλου γιὰ νὰ κάμω αὐτὸν τὸ συγχρονισμό. Ἀλήθεια, ἡ γλῶσσα τοῦ Φέρμπου, στὴ βάση της, ἦταν καθαρεύουσα. Ὁ μεταφραστὴς ὅμως, ἀληθινὸς λογοτέχνης, τὴ ζωντάνευε μὲ λέξεις καὶ φράσεις ἀπὸ τὴ δημοτική, κι' ὄχι μόνο στὸ διάλογο — ποὺ ἦταν πάντα στὴν ὁμιλουμένη — ἀλλὰ καὶ στὴν περιγραφή, καὶ στὴν ἀφήγηση. Ὁ Φέρμπος, βλέπετε, πρὶν βγῇ ὁ Ψυχάρης καὶ πρὶν γίνῃ ἡ γλωσσικὴ ἐπανάσταση, εἶχε καταλάβει πὼς ἕνα μυθιστόρημα, καὶ μάλιστα γιὰ παιδιά, δὲν μποροῦσε, γιὰ νἀρέσῃ, νὰ ἐνδιαφέρῃ καὶ νὰ συγκινῇ, νἄναι γραμμένο σὲ μιὰ ψυχρή, σχολαστικὴ κι' ἀρκετὰ ἀκατάληπτη γλῶσσα ὅπως ἡ καθαρεύουσα ποὺ ἔγραφαν στὸν καιρό του οἱ ἄλλοι. Καὶ τὴν ἀνακάτευε μὲ ὅσο τὸ δυνατὸ περισσότερα ζωντανὰ στοιχεῖα. Τἄξερε πολὺ καλὰ τὰ ζωντανὰ αὐτὰ στοιχεῖα — λαϊκὲς λέξεις, λαϊκὲς ἐκφράσεις, λαϊκὲς παροιμίες κτλ. — καὶ τὰ ἔβαζε ἐκεῖ ποὺ ἔπρεπε καὶ ὅπως ἔπρεπε, χωρὶς νὰ φοβᾶται μὴ τοῦ ποῦν πὼς «χαλᾷ τὴ γλῶσσα», αὐτός, ἕνας φιλόλογος, ἕνας καθηγητής.

Καὶ γιὰ νὰ τὸ ἰδῆτε καλύτερα, σᾶς ἀντιγράφω ἐδῶ μερικὲς περικοπὲς ἀπὸ τὴ μετάφραση τῶν «Τριῶν Μικρῶν Σωματοφυλάκων»:

«Ὅλοι οἱ διαβάται ἐγύριζαν καὶ ἔβλεπαν τὸ *ἀγοράκι* μὲ μεγάλην περιέργειαν, διότι ἡ στολή του ἦτο πολὺ παράξενη. Νὰ ἰδῆτε, ἐφόρει σακκάκι μάλλινον κοντὸν χωρὶς μέσην, τὸ ὁποῖον εἶχε χρῶμα γαλάζιον βαθύ, τὸ βρακάκι του ἦτο ἀπὸ μαῦρον βελοῦδον καὶ τὸ κάτω μέρος ἦτο χωσμένον μέσα εἰς γκέτες ἀπὸ χονδρὸν δέρμα αἱ ὁποῖαι ἔφθαναν ὡς τὰ γόνατά του...»

«Ὅταν κατέβη εἰς τὸν σταθμὸν τοῦ σιδηροδρόμου, ἐστάθη ἀκίνητος καὶ δὲν ἤξευρε τί νὰ κάμῃ καὶ ἀπὸ ποῦ νὰ ὑπάγῃ διότι εὑρέθη ἔξαφνα περικυκλωμένος ἀπὸ πλῆθος ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι ἐπήγαινον, ἤρχοντο, ἔτρεχον, συνωθοῦντο, ὡμίλουν, ἐφώναζαν, καὶ ὅλος ἐκεῖνος ὁ θόρυβος καὶ ὁ κόσμος, τὸν ὁποῖον ἔβλεπε πρώτην φοράν, τὸν ἔκαμε νὰ τὰ χάσῃ· δὲν ἦτο παῖξε-γέλασε, πρωτεύουσα ἦτον αὐτή, καὶ τί πρωτεύουσα! ἡ πρωτεύουσα τῆς Γαλλίας, οἱ Παρίσιοι!»

Προσέξατε τώρα στὸ κείμενο αὐτῶν τῶν περικοπῶν. Ἂν ἐξαιρέσουμε ἕνα «συνωθοῦντο», ὅλες του οἱ ἄλλες λέξεις εἶναι ἀπ' τὴν κοινή, τὴν ὁμιλουμένη· πολλὲς μάλιστα καὶ μὲ τὸν δημοτικὸ τύπο: ***ἐγύριζαν, ἀγοράκι, παράξενη, σακκάκι, βρακάκι, χωσμένον, γκέτες κτλ.*** Ἀλλὰ κι' ὅσες δὲν ἔχουν τὸν δημοτικὸ τύπο, εἶν' ἐπίσης γνωστές, κοινές, δημοτικὲς λέξεις: ***διαβάται, ἐπήγαινον, ἤρχοντο, ἔτρεχον, ὡμίλουν, κατέβη, ἐστάθη, ἤξευρε*** κτλ. Ὑπάρχει ἀκόμα κι' ἡ λαϊκὴ φράση ***παῖξε γέλασε.*** Καὶ νὰ πῶς, στὰ χέρια τοῦ Φέρμπου, τοῦ φιλόλογου, τοῦ καθηγητῆ, ἡ καθαρεύουσα γλῶσσα, ἡ σχολαστική, ἡ νεκρή, ζωντάνευε μιὰ χαρά. Λίγο τῆς ἔλειπε γιὰ νὰ εἶναι καθαυτὸ ἡ ὁμιλουμένη. Ἔφθανε δηλ. νὰ σδυστοῦν μερικὰ ***νέ***, νἀλλάξουν ἐλαφρὰ μερικοὶ τύποι, — ***ἔτρεχαν*** ἀντὶ ***ἔτρεχον*** — νὰ μπῇ κανένα ***ποὺ*** ἀντὶ ***τὸ ὁποῖον***, ἢ κανένα ***στὸ*** ἀντὶ ***εἰς τό***, καὶ νά, ἡ γλῶσσα ποὺ γράφουμε σήμερα!

Ἔτσι ἁπλὰ κι' ὡραῖα μετάφραζε ἀπὸ τότε τὸ μυθιστόρημα γιὰ τὴν ἀγαπημένη του «Διάπλασι» ὁ Φέρμπος. Καὶ μποροῦμε νὰ ποῦμε πώς, πρὶν ἀπὸ τὸν Ψυχάρη, ἡ ἐπανάσταση στὴ γλῶσσα εἶχε ἀρχίσει μὲ δυὸ-τρεῖς τέτοιους φωτισμένους πεζογράφους, προπάντων μεταφραστές.

Καὶ τῆς «Βιβλιοθήκης» πολλὰ μυθιστορήματα εἶναι μεταφρασμένα ἀπὸ τὸ Φέρμπο: «Ὁ Πυρειοπώλης», «Τὸ θῦμα τοῦ φθόνου», «Ἡ Νίνα» κ.ἄ. Ἔβγαλε ἀκόμα κι' ἕναν τόμο μὲ πρωτότυπους ἔμμετρους, «Μύθους» ποὺ μερικοὺς τοὺς εἶχε πρωτοδημοσιεύσει στὴ «Διάπλασι».

Ἀγαποῦσε πολὺ τὴν ἐργασία του γιὰ τὰ παιδιά, κι' ἦταν ἀφοσιωμένος ὁλόψυχα στὸ περιοδικὸ αὐτὸ τῆς νεολαίας. Καλὸς ἄνθρωπος, καλὸς φίλος, εὐγενικός, γλυκομίλητος, εὐφυέλογος, πρόθυμος, ὑποχρεωτικός. Τὸν ἐκτιμοῦσαμε καὶ τὸν ἀγαποῦσαμε πολὺ ἐμεῖς ποὺ τὸν γνωρίσαμε ἀπὸ κοντά, κι' ὑποθέτω πὼς οἱ μαθητές του, ἀτὰ διάφορα Γυμνάσια ποὺ ὑπηρέτησε, θὰ τὸν ἐλάτρευαν. Πέθανε τὸν περασμένο Αὔγουστο στὸ Βόλο, σὲ προχωρημένη ἡλικία, ἀπόμαχος πιὰ συνταξιοῦχος. Τοῦ στέλναμε ἐκεῖ τὴν ἀγαπημένη του «Διάπλασι» ποὺ τόσες τοῦ ἔφερνε γλυκειὲς ἀναμνήσεις. Κι' ἡ λύπη του, τὰ τελευταῖα χρόνια, ἦταν ποὺ δὲν μποροῦσε νὰ τὴ διαβάζῃ, γιατὶ τὰ γεροντικὰ του μάτια εἶχαν ἐξασθενήσει... Τὸν ἔκλαψαν πολλοί. Ἡ κόρη του, ἀναγγέλλοντάς μας τὸ θάνατό του, τοῦ κάνει σὲ δυὸ λόγια τὸν καλύτερο χαρακτηρισμό: «Προσπαθοῦσε πάντοτε νὰ φαίνεται χρήσιμος».

Σᾶς ἀσπάζομαι **ΦΑΙΔΩΝ**

ΕΝΑ ΔΥΣΚΟΛΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ

Μιὰ μέρα, περνιώντας ἕνας καβαλάρης μὲ καλπασμὸ ἀπὸ τὴν ἀγορά, ἔσπασε τ' αὐγὰ ἑνὸς παιδιοῦ. Τὸ παιδὶ ἄρχισε νὰ κλαίῃ κι' ὁ καβαλάρης τὸ ρώτησε πόσα ἦταν τ' αὐγά του γιὰ νὰ τοῦ τὰ πληρώσῃ. Τὸ παιδὶ ἀπάντησε:

— Δὲν ξέρω πόσα ἦταν, μόνο ξέρω πὼς ἂν τὰ βάλῃς 2 - 2, θὰ περισσέψῃ 1. Ἂν τὰ βάλῃς 3 - 3, ἢ 4 - 4, ἢ 5 - 5, ἢ 6 - 6, πάντα θὰ περισσέψῃ 1. Ἂν τὰ βάλῃς ὅμως 7 - 7, θἄρθουν ἴσα-ἴσα.

Πόσα ἦταν τ' αὐγά;

ΛΥΣΙΣ

Τὰ σπασμένα αὐγὰ ἦταν 301.

Ὅταν τὰ πάρουμε 2 - 2, θὰ βάλουμε 150 δυάρια (2×150 = 300) καὶ θὰ περισσεύῃ 1.

Ὅταν τὰ πάρουμε ἀπὸ 3 - 3, θὰ βάλουμε 100 τριάρια (3×100=300) καὶ θὰ περισσεύῃ 1.

Ὅταν τὰ πάρουμε ἀπὸ 4 - 4, θὰ βάλουμε 75 τεσσάρια (4×75=300) καὶ θὰ περισσεύῃ 1.

Καὶ τέλος — τἄλλα λογαριάστε τα σεῖς — ὅταν τὰ πάρουμε ἀπὸ 7 - 7, θὰ βάλουμε 43 ἑπτάρια καὶ δὲν θὰ περισσεύῃ κανένα: (7×43=301).

ΓΑΛΑΝΟΜΜΑΤΑ

ΣΕΛΙΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ

ΚΕΡΚΥΡΑ

Μέσα σοῦ Ἰόνιου τὰ ὁλογάλανα νερά,
Ἡ Κέρκυρα πενταμορφη φαντάζει.
Περήφανη στὴν ξωτική της ὀμορφιά,
Βασίλισσα τῶν Ἑφτανήσων μοιάζει

Γιομάτη πρασινάδες κι' εὐωδιές,
—Κι' ἡ πέτρα της ἀκόμα ἔχει χορτάρι,—
Μαγεύει ξένων μάτια καὶ ψυχὲς
Μὲ τὴν περίσσια φυσικὴ της χάρη.

Ἀνάμεσα στοὺς τόσους θαυμαστὲς
Ποὺ ἔχεις, ὡραῖο νησί μου ἀγαπημένο,
Εἶναι καὶ μιὰ ποὺ γράφει τώρα αὐτά,
Μὲ τὸ ψευδώνυμό της ἀπὸ σὲ παρμένο:
Κορφιατοπούλα

ΝΟΙΚΟΚΥΡΑ

Ξέρετε τί εἶναι τὸ καλύτερο πρᾶγμα; Νᾶσαι νοικοκυρὰ στὸ σπίτι.

Θὰ πῆτε: Τὸ χειρότερο! Σηκώνεσαι πρωΐ. Κάνεις δουλειές...

Παραδέχομαι. Μὰ δὲ σᾶς μιλῶ γι' αὐτά. Εἶναι... δευτερεύοντα πράγματα. Σᾶς μιλῶ μόνο γιὰ τὰ καλά. Ἀκοῦστε καὶ θὰ πεισθῆτε.

Τὸ πρωΐ σηκώνουμαι ὅ,τι ὥρα θέλω χωρὶς νὰ μὲ σκουντᾷ κανένας γιὰ νὰ ξυπνήσω.

Πλένουμαι, τρώγω καὶ τριγυρίζω. Ἄ, τώρα δὲν εἶναι ἡ μαμμὰ νὰ μοῦ λέῃ: «Πήγαινε κάτω αὐτό. Πετάξου φέρε ἐκεῖνο». Κι' ἐγὼ κυριολεκτικῶς «πετῶ». Ἂν μπορῶ, ἂς κάμω κι' ἀλλοιῶς.

Τώρα, κατὰ τὸ κέφι ποὺ θἄχω, κάνω καὶ καμμιὰ δουλίτσα.

Εἰδὲ ξαπλώνουμαι καὶ ρεμβάζω.

Ἔπειτα γίνουμαι καὶ κλειδοῦχος — ὄχι τοῦ Παραδείσου ἀλλὰ κάτι καλύτερο: τοῦ μπουφέ.

Ἔρχουνται ξένοι. Σὰν ἑτοιμάζω τὸ δίσκο, μπορῶ κἄλλιστα νὰ γλύψω λίγο γλυκό, χωρὶς νὰ μὲ ἀγριοκοιτάξει κανένας.

Μελετῶ πιάνο ὅποτε μοῦ κατεβεῖ χωρὶς νἄχω φωνές:

— Μελέτησες πιάνο, Χρυσαφένια;

—Ὄχι.

— Ἐμπρός, γρήγορα. Δυὸ ὧρες! — Βγαίνει ἡ καταδίκη μου.

Ὁ κατηγορούμενος, δηλαδὴ ἡ ὑποφαινομένη, λαμβάνει τὴν ἄγουσαν πρὸς τὸ μαρτύριο. Τὸ πιάνο.

Ὄχι. Τώρα, γιὰ δεκαπέντε μέρες τουλάχιστο, δὲ θὰ τὸ ὑποστῶ.

Διαβάζω ὡραῖα βιβλία καὶ πότε πότε πηγαίνω καὶ τρώω λίγο φροῦτο.

Καμμιὰ φορὰ μοῦ προτείνει ὁ ἀδελφός μου:

— Τρῶμε λίγο γλυκό;

— Καλὲ τί λές; Πῶς; τὸ γλυκὸ εἶναι φαΐ;

Καὶ τοῦ κουδουνίζω προκλητικὰ τὰ κλειδιά.

— Καλά! Ἔτσι μοῦ εἶσαι; Στάσου νὰ δῆς!

Ἀλλὰ ἐγὼ ποῦ νὰ σταθῶ!

Κι' ἀρχίζει ἕνα δαιμονισμένο κυνηγητὸ γύρω στὶς κάμαρες.

Κάποτε σταματῶ λαχανιασμένη.

Ἀρχίζω τὶς διαπραγματεύσεις:

—Καλά, δέχομαι. Ἀπὸ ἕνα μόνο ὅμως.

—Ὄχι. Ἀπὸ δυό.

— Ἂν θέλῃς. Εἰδεμὴ τὸ χάνεις κι' αὐτό.

— Δέχομαι, δέχομαι!

Αὐτὸ θὰ πῇ νἄχῃς τὰ κλειδιὰ τοῦ μπουφέ.

Κάνεις καὶ τὸν πιὸ «ἄγριο» ἀδελφὸ ἀρνάκι.

Λοιπόν; σᾶς ἔπεισα; Τί λέτε;

Χρυσαφένια

ΕΦΥΓΕΣ...

Ἔφυγες! Νὰ τὸ πιστέψω;

Ἄραγε θυμᾶσαι τὶς τόσες ὄμορφες στιγμὲς ποὺ *περάσαμε*;

Χθὲς ἀκόμη ἡ μέρα ἦταν τόσο γλυκειά! τώρα μαῦρα σύννεφα ἔχουν σκεπάσει τὸν οὐρανὸ καὶ πιέζουν βαρειὰ τὴν ψυχή μου. Ἡ μπόρα ἕτοιμη νὰ ξεσπάσῃ. Κάτι σὰν κόμπος κλείνει τὸ λαιμό μου. Θυμᾶσαι, Νενίτα μου, κάτι τέτοιες μέρες τὸ χειμῶνα πῶς τὶς περνούσαμε; Τὸ πρωΐ στὸ σχολειό, τ' ἀπόγευμα, τὶς περισσότερες φορὲς πάλι ἐκεῖ.

Ἔτσι καὶ τότε ἡ βροχὴ χτυποῦσε τὰ τζάμια. Καθόμουν στὸ παράθυρο κοιτάζοντας τ' αὐλάκι τοῦ δρόμου, ὅταν στὴ γωνιὰ παρουσιαζόταν ἡ γλυκειὰ μορφή σου.

Ἔπειτα μὲ τὰ χιόνια! Ἄραγε θυμᾶσαι μιὰ μέρα, ποὺ ὅλες οἱ ἄλλες μᾶς ἔκλεισαν σὲ μιὰ γωνιά, κι' ἐκεῖ ἀγωνισθήκαμε σχεδὸν μιὰ ὥρα, ὡς ποὺ ν' ἀνοίξῃ τὸ σχολειό; Ἐγὼ σοῦ ἑτοίμαζα τὶς χιονότοπες καὶ σὺ τὶς πετοῦσες.

Ὕστερα τόσα ἄλλα ὡς ποὺ νἄρθῃ τὸ καλοκαίρι! Τὰ τραγούδια στὶς ἀλησμόνητες βόλτες τῶν διαλειμμάτων!

Μιὰ μέρα μοῦ πῆρες μιὰ μαργαρίτα, καὶ σοῦ εἶπα προτοῦ τὴν ξεφυλλίσεις πὼς θὰ σοῦ πῇ ψέμματα. Σοῦ εἶπε ὄχι! κι' ὅμως ἦταν ναί!

Τώρα ἔφυγες. Ὅλα γιὰ σένα θὰ εἶναι ξεχασμένα; Δὲ θέλω νὰ τὸ πιστέψω! Ἄραγε μπορεῖ μιὰ χρονιὰ ποὺ γιὰ μένα εἶναι ἡ πιὸ σπουδαία, γιὰ σένα νἄναι ἕνα φτερὸ στὸν ἄνεμο;

Ἡ βροχὴ τώρα ἔπαψε. Τὰ σύννεφα τρέχουν γρήγορα στὸν οὐρανό, ὅπως τὰ περασμένα ἀπὸ μπροστά μου. Οἱ ἄλλες ζῆ-οῦν τὴ φιλία μου, τὴ συντροφιά μου. Ἐγὼ ὅμως ἀρνοῦμαι. Θέλω, Νενίτα μου, σὺ νᾶσαι ἡ μόνη φιλία τῆς ζωῆς μου καὶ θἄσαι γιὰ μένα πραγματικά. Ὅσα κι' ἂν περάσουν χρόνια, ἡ ἀγνὴ φιλία μας θὰ λάμπῃ σὰν ἕνα μακρινὸ ἄστρο τ' οὐρανοῦ. Σὺ ἄραγε θὰ θυμᾶσαι;

Πονεμένη Ψυχὴ

ΤΕΛΕΙΩΝΟΝΤΑΣ ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Μιὰ πόρτα κλείνει πίσω της, μιὰ ἄλλη ἀνοίγει μπροστά της. Στέκεται ἀναποφάσιστη μὲ βλέμμα ἀφηρημένο, ἐνῶ τὰ χείλη της ψιθυρίζουν: καὶ τώρα;.. Κάνει δυὸ βήματα, κοιτάζει ἀπὸ τὴν ἀνοικτὴ πόρτα. Ἕνας κόσμος, κατάφορτος ἀπὸ χίλια-δυὸ πράγματα. Ἕνας δρόμος φαρδὺς ποὺ βγάζει σὲ χρυσά, ὅλο χρυσά... Καὶ κόσμος ἐκεῖ, πολὺς κόσμος. Ἔλα, ἔλα! τῆς φωνάζουν, κι' ἄλλοι κοντὰ στὴν πόρτα τῆς λένε: πήγαινε ἀπὸ κεῖ, δὲ βλέπεις τὰ χρυσά; δὲ βλέπεις τὸ φῶς; Ἄχ! πόσοι ὀνειρεύονται αὐτὸ τὸν κόσμο, καὶ σὺ διστάζεις νὰ πᾶς;

Μὰ ἐκείνη κάνει ἕνα κούνημα τῆς κεφαλῆς καὶ φαίνεται σὰν κάτι νὰ ζητᾷ. Κι' ἐξαφνα, μιὰ λάμψη στοράφτει στὰ μάτια της, ἀπ' τὰ χείλια της βγαίνει μιὰ φωνή!..

Νά, αὐτὸ ποὺ ζητοῦσε! Ἕνας κόσμος λουσμένος σὲ γαλανὸ σύθαμπο ὀνείρου. Μὰ πῶς νὰ τὸν φτάσῃ; Ὄγκοι, βουνά, ἀγκάθια, βράχοι, χαράδρες βρίσκονται μπροστά της! Κι' ἀκόμα ἄνθρωποι ποὺ τὴ διώχνουν. Τῆς δείχνουν τὸ φῶς καὶ τὸ φαρδὺ δρόμο! Κι' ἄξαφνα, σὰ νὰ μετάνοιωσε, φεύγει, βγαίνει. κτυπᾷ τὴν ἄλλη πόρτα τὴν κλειστή. Μιὰ ὄμορφη νεράϊδα ἀνοίγει. Μὰ μόλις τὴ βλέπει, ξεσπᾷ σ' ἕνα σαρκαστικὸ γέλιο καὶ κλείνει τὴν πόρτα μὲ κρότο!..

Τί σκληρή, Θέ μου, τί σκληρή! Μὰ βέβαια, ἀφοῦ στὸ πέπλο της ἦταν γραμμένη μὲ αἷμα ἡ λέξη «Ἀνάμνησις!» Θυμᾶται, πᾶνε ἕνδεκα χρόνια τώρα, ποὺ μιὰ ἀθῶα παιδούλα κτύπησε δειλὰ-δειλὰ τὴν ἴδια πόρτα. Ἡ ἴδια ἡ νεράϊδα τῆς εἶχε ἀνοίξει, μὰ τότε ἦταν γελαστὴ κι' εἶχε μιὰ ὄψη σὰν ἄγγελος! Στὸ πέπλο της ἔγραφε κάτι μὲ γαλάζια γράμματα, μὰ ἡ μικρούλα δὲν ἤξερε διάβασμα. Ὅμως θυμᾶται πὼς δὲν ἦταν τὰ ἴδια ψηφιά. Τὴν πῆρε ἀπ' τὸ χεράκι, κι' ἀφοῦ τὴ φίλησε στὰ μαλλιά, τῆς ἔδειξε ἕνα φωτεινὸ τόπο, ποὺ ἦταν κι' ἄλλες ἀθῶες ψυχούλες, καὶ χάθηκε... Κι' ἡ παιδούλα γελάει· φαίνεται πὼς ἡ νεράϊδα τῆς ἄφησε τὴ χαρά.

Κι' ὅμως αὐτὰ περάσανε! Πρέπει νὰ προχωρήσῃ. Μπαίνει στὴν ἄλλη πόρτα καὶ μ' ἀπόφαση προχωρεῖ κατὰ τὸ δικό της κόσμο. Τὰ μάτια της ἔχουν μιὰ παράξενη ἔκφραση, ἐνῶ τὰ χείλη της κάτι ψιθυρίζουν...

Μύρον τῆς Ἄνδρου

ΠΑΙΔΙΚΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Ἡ δασκάλισσα.—Τὸ ρῆμα λοιπὸν ἔχει τρία πρόσωπα στὸν ἑνικὸ καὶ τρία στὸν πληθυντικό: πρῶτο, δεύτερο, τρίτο. Πές μου, Ἐλένη: «αὐτὸς χαιρετᾶν, τί πρόσωπο εἶναι;

Ἐλένη:—"Ενα πρόσωπο... καλοαναθρεμμένο.

Δανάη

***

Ἡ Λήδα: — Σήμερα ἔχουμε ψάρια τὸ μεσημέρι κι' ἐγὼ δὲν τὰ τρώω· δὲ μπορῶ νὰ τὰ ὑπαφέρω.

Ἡ Σοφία:—Α! Ἐγὼ τρώω πολλά.

Ἡ Λήδα: — Πολλά;

Ἡ Σοφία: — Πάρα πολλά.

Ἡ Λήδα: — Καὶ γιατί;

Ἡ Σοφία: — Θέλω νὰ μάθω κολύμπι!

Λυσόχαρτο

***

Ὁ Ξεπασμένος Λάρδος βλέποντας ἕναν Ἀράπη:

— Φαντάζομαι πῶς θὰ μαυρίζῃ τὸ νερὸ ὅταν θὰ πλένεται!

Ρέλια

ΟΙ ΑΛΛΑΣΣΟΝΤΕΣ ΚΑΤΟΙΚΙΑΝ

συνδρομηταὶ παρακαλοῦνται νὰ δηλώνουν ἀμέσως τὴν νέαν των διεύθυνσιν εἰς τὸ γραφεῖόν μας ἀποστέλλοντες καὶ δραχμ. 5 διὰ τὴν ἐκτύπωσιν τῆς νέας ταινίας. Ἄλλως δὲν εὐθυνόμεθα διὰ τὴν ἀπώλειαν τῶν φυλλαδίων των.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ ΔΙΗΓΗΜΑΤΟΣ

(Ἴδε Διάπλασιν τοῦ 1931, φυλ. 34.)

Ἕνα εὐθυμογράφημα, ἕνα διήγημα χιουμοριστικὸ σᾶς εἶχα ζητήσει γ' αὐτὸ τὸ Διαγωνισμό, ποῦ σὰν ἐπιμύθιο νὰ πηγαίνῃ ἡ παροιμία «ἀλλοῦ τὰ κακαρίσματα κι' ἀλλοῦ γεννοῦν οἱ κότες»

Δὲν μπορῶ νὰ πῶ πὼς δὲν εἶμαι εὐχαριστημένη ἀπὸ τ' ἀποτελέσματα. Βέβαια, τὰ περισσότερα παιδιά μου δὲν ἔγραψαν παρὰ διηγήματα κοινά, μὲ θέμα συνηθισμένο, δίχως *πρωτοτυπία'* μὰ κανένα σχεδὸν (ἐκτὸς ἐλαχίστων ἐξαιρέσεων) δὲν παρανόησε τὴν παροιμία, καὶ δυὸ-τρία κατάφεραν νὰ γράψουν διηγήματα ἀρκετὰ ἄρτια, ποὺ διαβάζονται εὐχάριστα.

"Ας δοῦμε πρῶτα αὐτούς, ποὺ παρανόησαν τὸ θέμα κι' ἔγραψαν διηγήματα ἴσως νόστιμα, μὰ ποὺ δὲν τοὺς πηγαίνει, ἡ παροιμία.

Νά, τὸ *Οὐράνιο Τόξο*. Μᾶς παρουσιάζει τὸ Γιάννη. ἕνα κουτὸ καὶ ξεχασμένο διηρέτη, ποὺ μιὰ μέρα δίνει τὸ κλειδὶ μιᾶς ἀποθήκης στὸν ἀφεντικό του Ἐκεῖνος τὸ ξεχνάει, σὲ μιὰ τσέπη τοῦ σακκακιοῦ του. Τὴν ἄλλη μέρα ἐνοχοποιοῦν τὸ Γιάννη πὼς τὄχασε. Στὸ τέλος τὸ κλειδὶ βρίσκεται, βλέπουν πὼς ὁ ὑπηρέτης δὲν ἔφταιγε καθόλου,—μὰ πέστε μου, ἔχει ἐδῶ τὴ θέση της ἡ παροιμία; Τὸ ἴδιο κι' ὁ *Βάσιγκτων* στὴ μικρὴ τάξη, μᾶς διηγεῖται μιὰ νόστιμη ἱστοριοῦλα μὰ τὸ ρητὸ δὲν ἐφαρμόζεται καθόλου. Τὸ ἴδιο κι' ἡ *Ἐρείκη* μὲ τὸ διήγημά της γιὰ τὸν ἀρόπη. Ἡ *Ἐρείκη* στέλνει καὶ δεύτερο διήγημα, ποὺ ἡ παροιμία τοῦ πηγαίνει καλύτερα Εἶναι κάπως καλογραμμένο, μὰ—αὐτὸ εἶναι ὅλο.

Στὸ διήγημα τῆς *Μικρομέγαλης*, «Ὁ Πρίγκηπας», μπορεῖ νὰ μὴν πηγαίνῃ πολὺ ἡ παροιμία, μὰ ἡ διήγησή της εἶναι χαριτωμένη.

Δὲν παρανόησαν τὴν παροιμία, ὁ *Γαβριάς*, ἡ *Χρυσοσάνδαλος Ἀνθὴ* καὶ ὁ *Ριγκολέτος*. Ἀλλὰ τὰ διηγήματά τους εἶναι κατώτερα κι' ἀπ' τὸ μέτριο.

Κι' ἐρχόμαστε τώρα σ' ἕνα μεγάλο σωρὸ ποὺ ὅλοι οἱ διαγωνιζόμενοι παίρνουν σχεδὸν τὸ ἴδιο θέμα. Δυὸ παιδιά, ἕνα καυχισιάρικο κι' ἕνα θετικό, ἔχουν μιὰν εὐγενικὴ ἄμιλλα (εἴτε γιὰ μάθημα, εἴτε γιὰ παιχνίδι) γιὰ νὰ κερδίσουν ἕνα καλὸ βαθμό, ἕνα βραβεῖο, ἕναν ἔπαινο (ἀδιάφορο), καὶ στὸ τέλος πάντα νικᾶ ὁ ταπεινὸς αὐτὸς ποὺ τὸ περίμενε λιγότερο. Θέμα ποὺ θὰ τοῦ ταίριαζε καὶ τὸ ρητὸ τοῦ Εὐαγγελίου «ὁ ταπεινῶν ἑαυτόν... κτλ.»

Ἡ *Κρινοῤῥίνη*, ἡ *Φεμινίστρια*, ἡ *Σορέλλα ντ' "Οζια*, ὁ *Ρασπουτίν*, ὁ *Ντίνος Αὐγερίτης*, τὸ *Μῦρον τῆς "Ανδρου*, ὁ *Κεφαλλονίτης*, ἡ *Κυρὰ-Φροσύνη*, ἡ *Νέλλη*, πραγματεύονται ἀπάνω κάτω αὐτὴν τὴν ἰδέα μὲ μικρὲς διαφορές ὁ καθένας.

Τὰ διηγήματα «Πέτρος ὁ ἀθλητὴς» «Τὸ τρέξιμο» «Οἱ ἐξετάσεις στὸ χωριὸ» εἶναι τὰ μετριώτερα αὐτῆς τῆς σειρᾶς, χωρὶς τύποτα τὸ ἐξαιρετικὸ οὔτε στὴ σύλληψη, οὔτε στὴν ἐκτέλεση. Σὲ ἀνώτερη κάπως θέση ἔρχονται: τὸ διήγημα τῆς *Σορέλλας ντ' "Οζια*, καλογραμμένο μ' ἕνα σχετικὸ χιοῦμορ· ὁ «Παῦλος καὶ Νότης» τοῦ *Ντίνου Αὐγερίτη*, ποὺ χωρὶς νάχῃ καμμιὰ ὑπόθεση χτυπητή, εἶναι ὡστόσο καλογραμμένο· τοῦ *Ρασπουτίν* ποὺ περιγράφει ἀρκετὰ παραστατικὰ τὴν ἀμιλλα δυὸ παιδιῶν γιὰ τὴν ἐπιτυχία τους σ' ἕνα λογοτεχνικὸ διαγωνισμό, καὶ τέλος τὸ διήγημα τῆς *Φεμινίστριας* στὴ μικρὴ τάξη. ('Αλήθεια, πῶς μιὰ φεμινίστρια καταδέχεται νὰ μπαίνῃ καὶ στήν... κουζίνα;) ὅπου νικᾶ αὐτὴ χωρὶς νὰ τὸ περιμένῃ. Εἶναι ἕνα διηγηματάκι γοργὸ ποὺ διαβάζεται εὐχάριστα. Πολὺ ἀνώτερα ἀκόμα σ' αὐτὴ τὴ σειρὰ εἶναι τὰ διηγήματα τῆς *Κυρὰ-Φροσύνης* (ἂν καὶ κάπως φλύαρο) καὶ τῆς *Νέλλης* (ἀλλὰ γ' αὐτὸ θὰ μιλήσουμε παρακάτω.)

Νὰ τώρα κι' ἡ *Ροδάνθη*, ποὺ... χαλάει τὸν κόσμο νὰ τῆς δώσουμε τὸ βραβεῖο!.. 'Αλλὰ— ἄλλοῦ τὰ κακαρίσματα... κτλ.» Πάντως τὸ διηγηματάκι της εἶναι γραμμένο μὲ κέφι καὶ — ἂς παρηγορηθῇ μὲ τὸν Α' "Επαινο ποὺ παίρνει, καλὸς εἶναι κι' αὐτός!..

Ἡ *Δικηγορίνα* μᾶς ἔχει συνηθίσει σ' ἀνάτερα πράγματα. Δὲν μπορῶ νὰ πῶ πὼς ἀπέτυχε, μὰ πάντως ἡ πένα της δὲν μᾶς ἔδωσε σ' αὐτὸ τὸ Διαγωνισμὸ ὅ,τι μποροῦσε νὰ μᾶς δώσῃ. 'Αρκετὰ χαρακτηριστικὰ εἶναι τὰ διηγήματα τῆς *Γλυκειᾶς Πίκρας* ποὺ μᾶς διηγεῖται ἕνα χαριτωμένο ἐπεισόδιο κάποιας μαθητικῆς ἐκδρομῆς, τῆς *Ξεπεσμένης Λαίδης* μὲ τὴ νόστιμη πρωταπριλιὰ ποὺ τῆς σκάρωσαν οἱ φίλες της, καὶ «Ἡ γιαγιὰ ἡ καϊμένη μου ἡ γιαγιὰ» τῆς *Περιπλοκάδος*. Ἐδῶ βλέπουμε μιὰ ἀγαθὴ γριοῦλα ποὺ φιλοξενεῖ ἕνα βράδυ μιὰ καλογριὰ κι' ἕναν κοιμπάρο, «μ' ὄχι πολὺ παστρικὰ χέρια». Φοβᾶται μὴν τὴν κλέψει ὁ κουμπάρος, μὰ τὴν παθαίνει, ἀπ' τὴν ψευτοκαλογριά, ποὺ δὲν ἦταν παρὰ μιὰ κοινὴ λωποδύτρια, Ἡ διήγηση ἔχει καλὸ σχέδιο κι' εἶναι γραμμένη μὲ ὄρεξη.

Καὶ φτάνουμε τώρα στὰ τρία ἀνώτερα διηγήματα τοῦ Διαγωνισμοῦ, κι' αὐτὰ εἶναι: «Ἡ ὀμπρέλλα τοῦ κ. Εὐδόκιου» τοῦ *Νάρκισσου*, «Ἡ ἀπαγὴ τοῦ γουρουνόπουλου» τῆς *Πάνθειας 'Αβραδάτου*, καὶ «Τὸ χιλιόδραχμο βραβεῖο» τῆς *Νέλλης*. Ὁ *Νάρκισσος* μᾶς ἔστειλε ἕνα χιουμοριστικὸ διηγηματάκι ὅπου περιγράφει τὸ πάθημα τοῦ κ. Εὐδόκιου, ἑνὸς σχολαστικοῦ τύπου, ποὺ τοῦ καταστράφηκε ἡ ὀμπρέλλα του, μιὰ ἀπ' τίς τρεῖς του ἀγάπες (οἱ ἄλλες δυὸ ἦταν ἡ πίπα του κι' ἡ γάτα του) ἀπὸ κεῖ ποὺ δὲν τὸ περίμενε, μόλις τὴν εἶχε σώσει σὲ μιὰ ἐκδρομὴ ἀπὸ ἕνα δυνατὸ ἀνεμοβρόχι. Τὸ διήγημα εἶναι ἕνα ἀληθινὸ εὐθυμογράφημα, γραμμένο μὲ χιοῦμορ, ἀλλὰ καθόλου παιδικό. Τὸ ἴδιο καὶ ἡ «Ἁρπαγὴ τοῦ γουρουνόπουλου» τῆς *Πάνθειας 'Αβραδάτου*, μὲ τὸ δυὸ χαριτωμένα σκιτσάκια του. Νά, ἕνα νοστιμότατο διήγημα, μὲ κωμικοὺς τύπους πραγματικούς. Ὁ ἀστυνομικὸς, ὁ σταθμάρχης, ὁ χωροφύλακας Κούρνιας, ἡ κυρὰ Παγώνα, εἶναι ἄνθρωποι παρμένοι ἀπὸ τὴ ζωή. Καὶ τὰ διαλογικὰ μέρη τοῦ διηγήματος παραστικώτατα μὲ τὴ χωριάτικη προφορά. Τὸ διήγημα αὐτό, ποὺ θυμίζει κάπως τὰ εὐθυμογραφήματα τοῦ Σταμ. Σταμ., θὰ ἐρχόταν πρῶτο, ἂν δὲν σκόνταβε στὸ σπουδαιότερο σημεῖο: δὲν θὰ μποροῦσε νὰ δημοσιευθῇ, γιατὶ κάθε ἄλλο εἶναι παρὰ γιὰ τὸ περιοδικό μας. Γ' αὐτὸ προτίμησα νὰ βραβεύσω τὸ «Χιλιόδραχμο βραβεῖο» τῆς *Νέλλης*. Μπορεῖ νὰ μὴν ἔχῃ τὴ χάρη, τὴν πρωτοτυπία, τὸ χιοῦμορ τῶν δύο προηγουμένων, ἀλλὰ εἶναι ἕνα διηγηματάκι πολὺ καλογραμμένο, διδακτικὸ καὶ ἐντελῶς κατάλληλο γιὰ παιδιά. Περισσότερα δὲν σᾶς λέω γιατὶ θὰ τὸ διαβάσετε.

Ὅσο γιὰ τὰ διηγήματα τῆς Μικρῆς Τάξης, ἐκτὸς ἀπ' αὐτοὺς ποὺ ἀνέφερα παραπάνω, ὁ *Μαρῖνος Βέγκας* κι' ἡ *Ναΐς* ἔστειλαν τὰ σχετικῶς καλύτερα, μὰ γιὰ πρῶτο καὶ δεύτερο βραβεῖο δὲν ἦταν κανένας.

ΑΠΟΝΟΜΗ ΤΩΝ ΒΡΑΒΕΙΩΝ

ΑΝΩΤΕΡΑ ΤΑΞΙΣ (ἀπὸ 15 ἐτῶν καὶ ἄνω καθὼς καὶ ὅσοι δὲν ἀναφέρουν ἡλικίαν).

ΠΡΩΤΟΝ ΒΡΑΒΕΙΟΝ: *Νέλλη* [20Ε]

ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΒΡΑΒΕΙΟΝ: *Πάνθεια 'Αβραδάτου* [19Ε].— *Νάρκισσος* [18Ε].

ΤΡΙΤΟΝ ΒΡΑΒΕΙΟΝ: *Περιπλοκάς* [16Ε].—*Ξεπεσμένη Λαίδη* [15Ε].—*Κυρὰ-Φροσύνη* [14Ε].

Α' ΕΠΑΙΝΟΣ, ἀπὸ [12Ε] εἰς ἕκαστον: Μικρομέγαλη, Δικηγορίνα, Γλυκειὰ Πίκρα, Ροδάνθη, Ντίνος Αὐγερίτης, Σορέλλα ντ' Ὄζια.

Β' ΕΠΑΙΝΟΣ, ἀπὸ [10Ε] εἰς ἕκαστον: Ἐρείκη, Ρασπουτίν, Οὐράνιο Τόξο.

ΕΥΦΗΜΟΣ ΜΝΕΙΑ, ἀπὸ [8Ε] εἰς ἕκαστον: Κεφαλλονίτης, Χρυσοσάνδαλος Αὐγή, Γαβριᾶς, Ριγκολέτος.

ΜΙΚΡΗ ΤΑΞΙΣ (14 ἐτῶν καὶ κάτω)

ΤΡΙΤΟΝ ΒΡΑΒΕΙΟΝ: *Φεμινίστρια* [14Ε].—*Μαρῖνος Βέγκας* [12Ε].— *Ναΐς* [10Ε].

Α' ΕΠΑΙΝΟΣ, ἀπὸ [8Ε] εἰς ἕκαστον: Λευκάτας, Κρινοῤῥόδινη, Μῦρον τῆς Ἄνδρου, Γαλανομάτα, Βάσιγκτων, Γεώργιος Νικολαΐδης.

Τὸ βραβευμένο διήγημα θὰ δημοσιευθῇ στὸ ἐρχόμενό.

Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ «ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ»

'Αθῆναι, 42 ὁδὸς Εὐριπίδου, τὴν 12ην 'Οκτωβρίου 1932

ΚΑΙ πάλι πρέπει νὰ παρακαλέσω τοὺς φίλους μου, ὅσους χρωστοῦν τὴ συνδρομή τους, νὰ μοῦ τὴ στείλουν. Οἱ καιροὶ δὲν εἶναι γιὰ καθυστερήσεις, αὐτὸ σᾶς τὸ ἐξήγησα καὶ τὴν ἄλλη φορά... "Επειτα πληροφόρησε καὶ τελειώνει κι' ὁ χρόνος μου. Θὰ ἤθελα λοιπόν, ὅταν θὰ προκηρύξω σὲ λίγο τὴν ἀνανέωση τῶν συνδρομῶν γιὰ τὸ 1933, νὰ μὴν ὑπάρχῃ κανένας ποὺ νὰ χρωστᾷ ἀκόμη συνδρομὴ τοῦ 1932. Αὐτὸ δὲν εἶναι τὸ σωστὸ καὶ τὸ δίκαιο; Λοιπόν, περιμένω.

Στὸ ἐρχόμενο φυλλάδιο θὰ δημοσιευθοῦν καὶ τ' Ἀποτελέσματα τοῦ Διαγωνισμοῦ Φωτογραφίας. "Ἐλαβα πάρα πολλές, κι' ἀνάμεσα σ' αὐτές, καθὼς θὰ ἰδῆτε δὲν εἶναι λίγες οἱ ὡραῖες... Τὸ Πέντεθλο θὰ προκηρυχθεῖ στὸ 48ο.

"Α, τί χαρὰ μου! Ἡ *Κυρὰ-Κυραλίνα*, ποὺ ἔλειπε ἕξη χρόνια στὸ Παρίσι, γύρισε πιὰ καὶ σήμερα ἔχω γράμμα της ἀπὸ ἐδῶ. Στὸ Παρίσι, ἡ ἀδελφή της ἐσπούδασε Ψυχολογία καὶ Παιδαγωγικὴ καὶ τώρα θὰ γίνῃ καθηγήτρια σὲ Διδασκαλεῖο. Ἡ *Κυρὰ-Κυραλίνα* πιάνει στὴν περιφημη Σχολὴ Cortot καὶ τώρα θὰ δίνῃ ἰδιαίτερα μαθήματα. Διαβάστε τὴν 'Αγγελία ποὺ δημοσιεύει σήμερα. Θεωρῶ περιττὸ νὰ σᾶς τὴ συστήσω, γιατὶ ξέρω πὼς τὴν *Κυρὰ-Κυραλίνα*, ποὺ τόσο ἔδρασε στὸν κύκλο μας, τὴν ἐκτιμᾶτε καὶ τὴν ἀγαπᾶτε πολύ.

Πάρα πολλὰ γράμματα, παιδιά μου, μαζεύτηκαν αὐτὴ τὴν ἑβδομάδα. Καὶ γιὰ νὰ μὴ μείνουν γιὰ τὴν ἄλλη, θὰ εἶμαι ὅσο μπορῶ σύντομη στὶς ἀπαντήσεις μου.

"Ἐλαβα δυὸ γράμματά σου καὶ τίς ἀπαντήσεις σου, *Νυφούλα τ' Οὐρανοῦ*. Δὲν πιστεύω νὰ φοβᾶσαι πιὰ τοὺς σεισμούς. Πιδεῖ, πέρασε κι' αὐτὸ τὸ μεγάλο κακό. Ἐκεῖ-πέρα ἐξωφλήσατε μὲ τὸν πανικό.

Σ' εὐχαριστεῖ ὁ 'Ανανίας, *Δανάη*, ποὺ θυμήθηκες τὴ γιορτή του. Ναί. κατὰ λάθος μπῆκε *Νιάβη*. Γιατὶ κι' ἐκεῖνο τὸ Παιδικὸ Πνεῦμα ἦταν ἕνα ἀπὸ τὰ ὡραιότατα ποὺ μοῦ ἔστειλες ἐσύ.

Εἶδα τὴ χαρὰ σου, *Βολιώτικο Ναυτάκι*, γιὰ τὴν ἔναρξη τοῦ σχολείου καὶ τὴν ἔγκριση τοῦ κομματιοῦ. Σὲ συλλυποῦμαι γιὰ τὸ θάνατο τοῦ μικροῦ ξαδελφιοῦ καὶ ἐλπίζω — δὲν τὸ διάβασα ἀκόμη — τὸ κομμάτι ποὺ σοῦ ἐνέπνευσε νάναι καλὸ καὶ νὰ δημοσιευθῇ.

Οὐράνιο Τόξο, ὅλ' αὐτὰ ποὺ ρωτᾶς, φέτο θὰ γίνουν. Ἡ «Ἐόφημη Μνεία» εἶναι περιττὸ νὰ συμπεριληφθῇ στὶς ἀπορρίψεις, γιὰ νὰ μάθῃς τὰ ἐλαττώματά της, ἀφοῦ ἄλλο ἐλάττωμα δὲν ἔχει ἀπὸ κεῖνο ποὺ σοῦ εἶπα καὶ ποὺ ἐξακολουθῶ νὰ νομίζω ὅτι τὴν κάνει ἀκατάλληλη. Ὥστε... περιμένω τὸ ἄλλο.

Πλησιάζουν νὰ τελειώσουν τὰ δεινὰ τοῦ Βασιλόπουλου, *Κρητικὸ 'Ακρογιάλι*. Κι' εἶναι τόσο ὡραῖο τὸ τέλος!.. Οἱ ἀπαντήσεις «διὰ ψευδωνύμων» στὰ Μ. Μυστικὰ εἶναι τέτοιες περίπου: Τί ἄνθος σᾶς ἀρέσει; Τὸ *Χρυσάνθεμο* — Ποιὸν ποιητὴ προτιμᾶτε; Αὐτὸ μὰ τὴ *Γαιγεμένη Αὐρά*. - Ποιὸν ἥρωα θαυμάζετε; Τὴ *Μπουμπουλίνα*. Καὶ πάει λέοντας.

Δὲν τέθρα, *Ταξιδιώτη*, πὼς εἶσαι τόσο... ὄνομα καὶ πρᾶγμα! Γύρισες ὡς τώρα ὅλη σχεδὸν τὴν Εὐρώπη, πῆγες στὴ Γαλλία, στὴ Γερμανία, στὴν Ἰταλία. 'Ανέβηκες στὶς Ἄλπεις, περπάτησες μὲ γόνδολα στὴ Βενετία καὶ μὲ καμήλα στὴν Αἴγυπτο, εἶδες ἀκόμα καὶ τοὺς οὐρανοξύστες τῆς 'Αμερικῆς. Αἰγα παιδιὰ θὰ εἶναι τόσο κοσμογυρισμένα. Κι' ὅμως δὲν τὰ χάρτασες ἀκόμα τὰ ταξίδια. Μὰ μποροῦσε νὰ μὴν πάρῃς αὐτὸ τὸ ψευδώνυμο;

Πολὺ εὐχαριστήθηκα, *Δικηγορίνα*, μ' αὐτὰ ποὺ μοῦ γράφεις γιὰ τὴ «Χαρουμενη Συντροφιὰ» ποὺ θαύμασες τὴν ὀργάνωσή της καὶ τὴ δράση της τώρα ποὺ πῆγες στὴ Θεσσαλονίκη. Ναί, ἡ καλή μας *Ξεπεσμένη Λαίδη* εἶναι ἐδῶ κι' εἶχα τὴν εὐχαρίστηση νὰ τὴ γνωρίσω κι' ἀπὸ κοντά.

Δεκτὰ ὅλα, *Μυρέτα*. Δὲν ἀμφιβάλλω πὼς δὲν ἔπαψες νὰ μάγαπᾷς ἂν κι' ἐκαμες τόσον καιρὸ νὰ μοῦ γράψῃς. Εὐχαριστῶ γιὰ τὰ καλὰ λόγια, σ' εὐχαριστεῖ ἐπίσης κι' ὁ κ. Ξ. γι' αὐτὰ ποὺ γράφεις γιὰ τὴν «'Ανέζα». Ναί, τώρα περιμένομε τὸν «Ποπολάρο» του, ποὺ θὰ παιχθῇ στὸ Ἐθνικὸ μετὰ δυὸ-τρεῖς μῆνες.

Μπορεῖς, *Πούλια*, νὰ ξαναστείλῃς τὶς ἀπαντήσεις ἐκεῖνες, ἀλλὰ νὰ σημειώσῃς στὴν καθεμιὰ ὅτι πρέπει νὰ σχιοθῇ ἐκείνη ποὺ ἔχει σταλεῖ πρῶτα. Τὸ βλέπω πὼς σαρέσει πολὺ ἡ λογοτεχνία κι' ἔχω τὴν ἰδέα πὼς μιὰ μέρα θὰ διακριθῇς. Σοῦ ἐνεκρίθη, βλέπεις, καὶ τὸ πρῶτο-πρῶτο σου κομμάτι, ποὺ δὲν εἶναι πρᾶγμα συνηθισμένο. Τὸ δραματάκι ποὺ ἔβγαλες ἀπὸ τὴν «Ἔξω» γιατὶ νὰ τὸ διαβάσω; 'Αφοῦ παίχτηκε στὴ φιλολογικὴ συγκέντρωση καὶ θριαμβεύσε, εἶναι ἀρκετό· ἐξεπλήρωσε τὸ σκοπό του.

Κάλλιο ἀργὰ παρὰ ποτέ, *Κυνὴ Νικολοπούλου*. Πολὺ μοῦ ἄρεσε τὸ γραμματάκι σου κι' ἐλπίζω νὰ κρατήσῃς τὴν ὑπόσχεσή σου καὶ νὰ μοῦ γράψῃς τακτικά. 'Αλλὰ νὰ πάρῃς καὶ φεσδώνυμο.

Μόνο στὴν ἀρχὴ κατάφερα λίγο νὰ διαβάσω τὸ γράμμα σου, *Ντίνε Αὐγερίτη*, καὶ στὸ τέλος. Στὴ μέση ἦταν τόσο ἄσπρο, ποὺ δὲν ἔβγαλα λέξη. Θὰ σὲ «βαραθῶ», ποὺ λές, *μόνο* ἂν ἐξακολουθήσῃς νὰ μοῦ γράφῃς μὲ τόσο ξάθωρο μελάνι. Ὅσο γιὰ τὸ κομμάτι σου, πρέπει νὰ τὸ ξαναγράψῃς.

Νάρκισσε, σοῦ τὸ ἔστειλα στὶς 5 τοῦ μηνός. Τὰ ἀπαράδεκτα ἑνικὰ χρεώσεως γράμματα δὲν ἐπιστρέφονται στὸν ἀποστολέα. Ἔχω διάφορα πράγματα δικά σου— πρὸς δημοσίευση—δὲν ξέρω ὅμως ἂν εἶναι ὅλα ὅσα μοῦ ἔστειλες. Μπορῶ νὰ θυμοῦμαι πόσα γράμματά σου ἔλαβα καὶ μὲ τί ἡμερομηνίες: Ὥστε, ὑπομονή. Πολὺ καλὴ ἡ Μαγικὴ Εἰκόνα. Κάποτε θὰ τὴ δημοσιεύσω.

"Εξοχο αὐτὸ τὸ σκίτσο τοῦ Μάρκ Τουαίν, *Μαρῖνε Βέγκα*, καὶ σ' εὐχαριστῶ πολὺ ποὺ τὸ ἔκοψες ἀπὸ τοὺς «Times» γιὰ νὰ μοῦ τὸ στεῖλῃς. Βέβαια θὰ τὸ δημοσιεύσω. Τὰ Διαπλασσόπουλα θὰ εὐχαριστηθοῦν πολὺ νὰ γνωρίσουν καὶ τὴ μορφὴ τοῦ μεγάλου 'Αμερικανοῦ συγγραφέα, ποὺ τόσο τὰ συγκινεῖ μὲ τὸ «Βασιλόπουλο καὶ Ζητιανόπουλο» του.

Ναί, ναί, *Ξεπεσμένε Λόρδε*, μοῦ τὸ εἶπε ἡ ἀδελφή σου ὅτι σὺ δὲν φοβόσουν τόσο τοὺς σεισμοὺς καὶ τὴν πείραξες μάλιστα γιὰ τὸ φόβο της. Γιὰ τὴν "Ασκηση ἑκείνη (546) ἔχεις πολὺ δίκιο. Ἔγινε λάθος στὸν ὁρισμό· ἡ πόλη ἀνήκει στὴ Φθιωτιδοφωκίδα τῆς Στερεᾶς κι' ὄχι στὴ Θεσσαλία.

Εἶναι βεβαιωμένο, *Ρέλια*, ὅτι τὰ ζῶα προαισθάνονται αὐτὲς τὶς μεγάλες φυσικὲς ἀναστατώσεις καὶ δὲν παραξενεύθηκα καθόλου ποὺ ἡ γάτα σας ἀνησυχοῦσε, νεύριαζε κι' ἔκανε τρέλλες κάθε ποὺ ἦταν νὰ γίνῃ σεισμός. «Σεισμοκόπος» καθὼς τὴ λές. Εὔχομαι καλὴ ἐπιτυχία στὶς εἰσαγωγικὲς ἐξετάσεις.

Ναί, *Μαγεμένο Νησάκι*, ὅλ' αὐτὰ τὰ εἶδα στὶς ἐφημερίδες καὶ πόσο σᾶς συλλογίστηκα... Χαιρετίσματα στὴ νέα μου φίλη. Συνδρομήτρια μ' αὐτὸ τὸ ὄνομα δὲν ἔχω. Πολὺ μοῦ ἄρεσαν κι' αὐτὰ ποὺ γράφεις γιὰ τὸ σχολεῖο.

Καὶ τὸ δικό σου γράμμα, *Μπουμπουλίνα*, σ'αὐτὸ τὸ θέμα, εἴχλωτο κι' ὡραῖο. Κι' ἐγὼ νομίζω ὅτι πρέπει νὰ πᾷς στὸ Πανεπιστήμιο. Εἶναι κρῖμα νὰ μὴ σπουδάζουν κορίτσια ποὺ ἀγαποῦν τόσο τὴ σπουδὴ σὰν κι' σένα.

Εὔχαριστῶ πολύ, *Μινόλα*. Μὰ βέβαια ποὺ κανεὶς δὲν ὁρίζει ἀπόλυτα τὴ ζωή του. Δὲν νομίζεις ὅμως πὼς αὐτὲς οἱ ἐναλλαγὲς τὴν κάνουν πιὸ ὡραία; Χαιρετίσματα στὴ *Δαφνούλα* καὶ τὸ *Παριζιάνικο Χαμίνι*, καὶ περμένω.

Πολὺ σωστά, *Μαῦρε 'Αστέ*, κι' ἴσως ἡ πολλὴ τεμπελιὰ κουράζει περισσότερο κι' ἀπὸ τὴν πολλὴ δουλειά. *Φίλησέ* μου τὴ μικρούλα ἀδελφή σου, ποὺ διαβάζει μὲ θέρμη τὸ «Θηριοτροφεῖο». Εὐχαριστῶ γιὰ τὶς καλὲς διαθέσεις κι' εὔχομαι κι' ἐγὼ νὰ εἶσαι τυχερός...

Εὐχαρίστως, *Τιτίκα*, νὰ μοῦ στεῖλῃς τὸ ποίημά σου, ἀλλὰ γιατὶ ὄχι γιὰ τὴ Σελίδα; Δηλαδὴ γιατὶ νὰ μὴ δημοσιευθῇ ἂν εἶναι καλό; Κι' ἂν δὲν εἶναι, πάλι θὰ μάθῃς τὸ γιατὶ ὅπως κι' ἂν μοῦ τὸ ἔστελνες μόνο γιὰ νὰ τὸ διαβάσω. Γιὰ τὸ ἄλλο δὲν συμφωνῶ, γιὰ λόγους ποὺ δὲν ἔχω τόπο νὰ σοῦ ἀναπτύξω.

Ἡ γνώμη μου, *Γαλαζιανή*, εἶναι νὰ περιμένῃς καλύτερα καὶ, τοῦ χρόνου ποὺ θὰ ἔλθῃς, νὰ ἐγγραφῇς στὴ Φιλολογία. Γιατί, γιὰ νὰ κερδίσῃς ἕνα χρόνο— ποὺ εἶναι καὶ ζήτημα ἂν θὰ τὸν κερδίζες—νὰ σπουδάσῃς *Νομικά, ποὺ ἴσως δὲν θὰ τἀγαπᾷς* τόσο; Στὸ μεταξὺ αὐτὸ διάβαζε φιλολογικά. Τὸ γράμμα σου μ' εὐχαρίστησε πολύ. Στὴ Ρουμανία, φαίνεται, ἔχετε καὶ καλὸ μαῦρο μελάνι...

Κρῖμα, *'Αϊντά*, ποὺ δὲν πρόφτασες νὰ παντήσῃς στὴν Κυριακή, γιατὶ θὰ τὴ στέλλιζε αὐτὸ τὸ ποίημα ποὺ προτιμᾶς. Καὶ μένα βουρκώνουν τὰ μάτια μου κάθε φορὰ ποὺ τὸ λέω. "Ἐλαβα καὶ τὸ κομμάτι σου διορθωμένο κατὰ τὶς ὑποδείξεις μου. Κι' ἐλπίζω τώρα νὰ ἔγινε καλό. 'Αλλ' ἀπ' τὸ Φεβρουάριο μπορεῖσες νάχας στείλει κι' ἄλλο, γιὰ νὰ μὴν ἀνυπομονῇς τώρα νὰ μάθῃς τὴν τύχη του—πράγμα ποὺ μπορεῖ καὶ ν' ἀργήσῃ...

Σὲ συγχαίρω, *Ἐλπίς*, γιὰ τὴν ἐπιτυχία τοῦ θείου σου στὶς ἐκλογές. Καὶ σ' εὐχαριστῶ ποὺ δὲν παύεις νὰ μὲ συσταίνῃς στὶς φίλες σου. Μὰ βέβαια, σὲ ὁλόκληρη τάξη ἕξη ἑφτὰ Διαπλασσοπούλες εἶναι λίγες Μὲ τὶς ἐνέργειές σου ὅμως ἐλπίζω νὰ διπλασιασθοῦν. Μὴν ξεχνᾶς νὰ θυμίζῃς καὶ τὴν ἐγκάκλιο τοῦ *Ὑπουργείου*. Καὶ τώρα περμένω τὸν ξάθερφο.

Καὶ σένα σ' εὐχαριστῶ πολύ, *'Εδίθ*, γιὰ τὰ ξεσπαθώματα ποὺ μοῦ ἐτοιμάζεις. Δὲν μπόρεσα ὅμως νὰ καταλάβω τὴν ἐρώτησή σου: Γιατὶ στέλνεις τώρα λύσεις; Γιὰ νὰ λάβῃς μέρος στὸ Διαγωνισμό. Ὥστε οἱ «διπλές» περιττεύουν. Οὔτε εἶναι ἀνάγκη νὰ μοῦ δηλώσῃς συμμετοχή. Ὅποιος στέλνει λύσεις, διαγωνίζεται. Αὐτὰ ἂν κατάλαβα. 'Αλλέως μοῦ ἐξηγεῖς.

'Αλλὰ τί βλέπω, παιδιά μου; Οἱ στῆλες μου γέμισαν καὶ δὲν ἀπάντησα ἀκόμα οὔτε στὰ μισὰ γράμματα ἀπ' ὅσα εἶχα μπροστά μου! 'Εδῶ χρειαζόταν ἕνα μαγικὸ ραβδὶ νάγγιγῃ τὸ φυλλάδιό μου καὶ νὰ γίνῃ... δεκαεξαπλάσιο. 'Αλλὰ ποῦ! Λοιπόν, *Γιολάντα, Δάμων, Μίκυ Μάους, Μαντὼ Μαυρογένους, 'Αγνή, Χωρὶς Φεγγάρι, 'Αγράμπελη, Πειραιωτάκι, Πρωϊνὸ Κελάδημα, Γιούλη "Ανθη, Κεφαλλονίτη, Λόγκχιν, Νέα 'Ελλάς, Ρωμαντικὴ Βοσκοπούλα*, καλά μου παιδιά, ἔλαβα τὰ ὡραῖα γραμματά σας καὶ ὅ,τι ἄλλο μοῦ ἐστείλατε μαζί, ἐξετέλεσα τὶς παραγγελίες σας καὶ σᾶς εὐχαριστῶ γιὰ τὰ καλὰ λόγια.

ΕΓΚΡΙΣΕΙΣ ΨΕΥΔΩΝΥΜΩΝ

Κανένα φεσδώνυμο δὲν ἐγκρίνεται, οὔτε ἀνανεώνεται, ἂν δὲν συνοδεύεται ἀπὸ τὸ δικαίωμα, δρ. 10.— Τὰ ἐγκρινόμενα ἢ ἀνανεώμενα ἰσχύουν ὡς τὴν 30 Νοεμβρίου 1932. Ὅσα συνοδεύονται ἀπὸ Α, ἀνήκουν σὲ ἀγόρια καὶ ὅσα ἀπὸ Κ, σὲ κορίτσια.

Νέα Ψευδώνυμα: Αὔρα, κ. [(Συλ. 'Ανέμων). Ρούφυλας, ἀ. (Συλ. 'Ανέμων). Γαλανὴ Νεράϊδα, κ. (ΑΤ).

Ἡ Διάπλασις ἀσπάζεται τοὺς φίλους της: *Δελούδω* (θὰ τὸ διαβάσω καὶ θὰ ἰδῶ ἂν μπορῇ λίγο νὰ συντομευθῇ· τὸ γράμμα σου ὅμως μποροῦσε νάταν λίγο ἐκτενέστερο·) *Μικρὴν Κορφιατοπούλαν* (τὶς ἔλαβα· ναί, τώρα κάθε «κατεργάρης στὸ μπάγκο του»!..) *Ζέφυρον* (χαίρω ποὺ γνώρισες στὶς Σπέτσες καὶ τὸν ἀγαπητό μας Παργαλίτη·) *Ξενιτεμένην* (γιὰ τοῦ χρόνου; ἂς εἴμαστε καλὰ καὶ βλέπουμε·) *Μίμην Δ. Δέπον* (θὰ σὲ δεχθῶ μὲ μεγάλη χαρά· Ὀθηγὸν σοῦ ἔστειλα· ναί, πολὺ εὐανάγνωστο τὸ γράψιμό σου·) *'Αρετὴν Ρήγα* (πρέπει νὰ κάμῃς παράπονα στὸ ταχυδρομεῖο σας, γιατὶ ἀπ' ἐ

φτασε, θά τήν ἰδῆς, μαζί μ' αὐτήν, ὅταν θά γυρίσῃς τίς γιορτές· λυποῦμαι μόνο ποῦ μπορεῖ νά ἔφυγες μὲ τό παράπονο· λοιπόν, καλή ἀντάμωση!) *Ἀγνὸ Ἰδανικὸ* (δὲν εἶναι καμμιά ἐνόχληση αὐτό· καὶ τοῦ χρόνου!) *Ἐνθιάναν* (μὲ πολλή χαρά διάβασα τό μπιλλιετάκι σου ὕστερ' ἀπό τόσον καιρό· ἔλαβα καὶ τό κομμάτι·) *Ἔνδοξον Ἑλλάδα* (τό ἐνέκρινα· ἔλαβα καὶ τίς λύσεις·) *Γιάννην Λέσβιον* (δὲν θυμοῦμαι καὶ δὲν ἔχω τώρα καιρό νά ψάξω· δὲν συνοδευόταν ἀπό γράμμα καὶ δὲν εἶχες ἀπάντησι στό γράμμα αὐτό; τά σημερινά τά ἔλαβα ὅλα·) *Εὐάγ. Κ. Κόκκινον* (σὲ συγχαίρω ποῦ ἦλθες πρῶτος· ἔ, βέβαια, Διαπλασόπουλο καὶ σύ, ..) *Χρυσάνθεμο* (σοῦ ἔστειλα τά δυό φυλλάδια· φίλησέ μου τήν ξαδελφούλα ποῦ τῆς ἀρέσουν τόσο τά παραμύθια·) *Δήμνιον Ἄνθὸν* (ναί, ἀπό ἕνα στό ἑξῆς· ἔλαβα καὶ τήν ἔκθεσι. ἐννοεῖς ὅμως ὅτι δὲν μπορῶ νά σοῦ πῶ τίποτα τώρα·) *Ξανθὸ Ποντικάκι* (περάστικά!) *Γεώργιον Δ. Εὐστρατιάδην* (ἔλαβα, εὐχαριστῶ· σὲ συγχαίρω γιά τό 9 τοῦ ἀπολυτηρίου σου κι' εὔχομαι τήν ἴδια ἐπιτυχία καὶ στίς εἰσαγωγικές·) *Ὀνειροπλέχτραν* (ὄχι· τό ψευδώνυμο εἶναι προνόμιο μόνον τῶν συνδρομητῶν· ἐλπίζω νά μήν ἀργήσῃς πάλι·) *Φωφὼ Καρρᾶ* (φυλλάδια ἔστειλα·) *Μιεργὴν Ὀλλανδέζαν* (τό βιβλίο αὐτό τοῦ κ. Ξενοπούλου ἔχει δρ 25·) *Ἐλπίζουσαν Ἑλλάδα* (ἔλαβα·) *Δικέφαλον Ἀετὸν* (ἔλαβα·) *Ι. Σ. Σαράφην*, *Ἠπειρωτοπούλαν* κτλ. κτλ.

Εἰς ὅσας ἐπιστολὰς ἔλαβα μετὰ τὴν *6 Ὀκτωβρίου* θὰ παντήσω στό ἐρχόμενο.

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

ΣΥΝΕΧΕΙΑ τοῦ 26ου Διαγωνισμοῦ Λύσεων. Αἱ λύσεις τοῦ φυλλαδίου τούτου εἶναι δεκταὶ μέχρι τῆς 15 Δεκεμβρίου.

612. Λεξίγριφος

Τδνα πάλη ρωσσική,
Τ' ἄλλο μι' ἄκρη ἑλληνική.
Τ' ὅλο ζῶο ποῦ τρώει καί . . . βρώμη,
Ἀλλ' ἀνήλικο εἶναι ἀκόμη.

Μυρεβόλος Ἄνδρες

613. Συλλαβόγριφος

Τὸ πρῶτο μου εἶναι σύμφωνο,
Τάλλο μου κάποια μετοχή,
Στρῶμα λευκὸ τὸ σύνολο,
Πότε λεπτό, πότε παχύ.

Φαρμολέα Ἑλληνίς

614. Μεταγραμματισμός

Νά μὲ μεταγραμματίσῃς
Ἄδικα κοπιάζεις, λύτα :
Νῆσος ἤμουν μὲ τὸ Κάπα,
Νῆσος εἶμαι μὲ τὸ Θῆτα.

Ξεπεσμένος Λόρδος

615. Ἀναγραμματισμός

Στὰ βιβλία του σκυμμένος,
Μέρα νύχτα ὅλο διαβάζει.
Τὸν διαβάζεις κι' ἀπὸ πίσω
Κι' εἶναι ὁ ἴδιος, δὲν ἀλλάζει.

Παγασαίος

616. Ἀστὴρ

* * * \